

ΖΩΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΓΥΠΕΣ

ΤΑ ΚΥΡΙΟΤΕΡΑ ΕΠΙΤΕΥΓΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

LIFE WITH VULTURES

THE MAIN ACHIEVEMENTS OF THE PROJECT

BIRDLIFE CYPRUS

ΖΩΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΓΥΠΕΣ

Τα κυριότερα επιτεύγματα του έργου

LIFE WITH VULTURES

The main achievements of the project

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ

Συντονισμός έκδοσης

Μέλπω Αποστολίδου, Έλενα Μαρκιτανή
Μάρθα Πέτρου, BirdLife Cyprus

Κείμενα

Μέλπω Αποστολίδου, Έλενα Μαρκιτανή,
Μάρθα Πέτρου, BirdLife Cyprus

Φωτογραφίες

Σίλβιο Α. Ρουσμίγκο
Στέλιος Δημητρίου (σ. 57)

Σχεδιασμός

Όμηρος Παναγίδης

Πληροφορίες έργου

Πλήρες όνομα: Διάσωση του Πυρόχρου
Γύπα στην Κύπρο μέσα από δράσεις
προστασίας και διατήρησης

Ακρωνύμιο: **LIFEwithVulturesCY**

Προϋπολογισμός: **1.375.861 ευρώ**

Διάρκεια: **15 Οκτωβρίου 2019 – 14 Ιουλίου 2024**

Κωδικός Προγράμματος: **LIFE18 NAT/CY/001018**

Επικεφαλής: **BirdLife Cyprus**

CREDITS

2

3

Publication coordination

Melpo Apostolidou, Elena Markitani,
Martha Petrou, BirdLife Cyprus

Texts

Melpo Apostolidou, Elena Markitani,
Martha Petrou, BirdLife Cyprus

Photography

Silvio A. Rusmigo
Stelios Demetriou (p. 57)

Design

Omiros Panayides

Project Details

Full project name: Saving Griffon
Vultures in Cyprus through concrete
conservation actions

Acronym: **LIFEwithVulturesCY**

Budget: **1,375,861 Euro**

Duration: **15 October 2019 – 14 July 2024**

Project code: **LIFE18 NAT/CY/001018**

Coordinator: **BirdLife Cyprus**

Το πρόγραμμα «Ζωή με τους Γύπες» συγχρηματοδοτείται
από το χρηματοδοτικό εργαλείο LIFE της Ευρωπαϊκής
Ένωσης. The “LIFE with Vultures CY” project has
received funding from the LIFE financial instrument of
the European Union.

Φορείς Υλοποίησης / Project Partners

BirdLife
Cyprus

ΤΟ ΕΡΓΟ «ΖΩΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΓΥΠΕΣ»

THE LIFE WITH VULTURES PROJECT

4

5

Το έργο «Ζωή με τους Γύπες» (LIFE18 NAT/CY/001018) είναι ένα στοχευμένο έργο διατήρησης και προστασίας του Πυρόχρου Γύπα στην Κύπρο. Σε αυτή την προσπάθεια (2019-2024), το BirdLife Cyprus, η Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας, το Terra Cypria – The Cyprus Conservation Foundation και το Vulture Conservation Foundation ένωσαν τις δυνάμεις τους για να αντιμετωπίσουν τις κύριες απειλές που αντιμετωπίζει ο Γύπας και να αποτρέψουν την εξαφάνιση του πιο απειλούμενου αρπακτικού πουλιού της Κύπρου. Το έργο υλοποιήθηκε με συγχρηματοδότηση (60%) από το πρόγραμμα LIFE της ΕΕ και με συνολικό προϋπολογισμό €1.375.861.

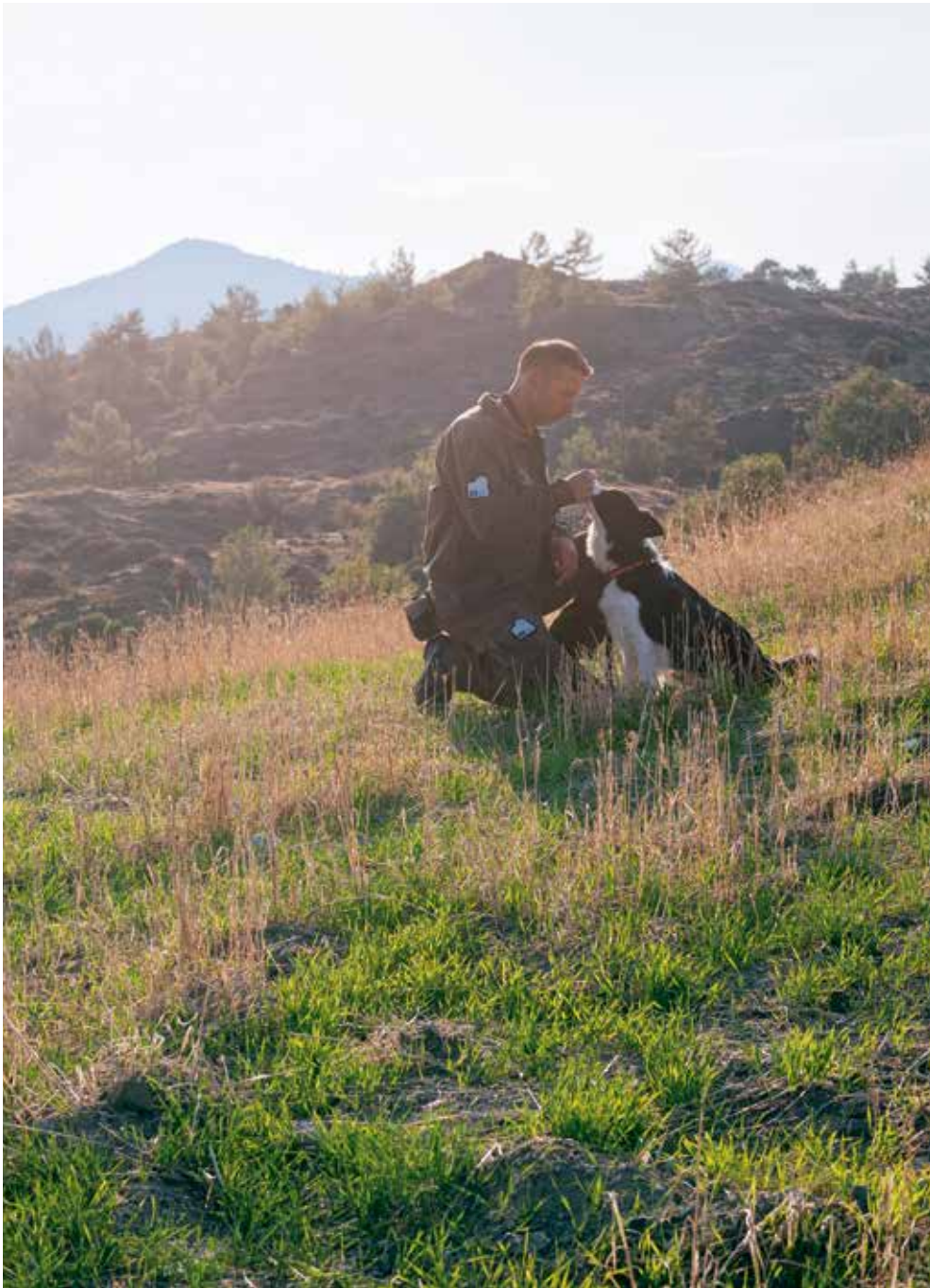
Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ' ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η χορηγούσα αρχή μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.

“LIFE with Vultures CY” (LIFE18 NAT/CY/001018) is a targeted conservation project for the protection of the Griffon Vulture in Cyprus. In this endeavour (2019-2024), BirdLife Cyprus, the Game and Fauna Service, Terra Cypria – The Cyprus Conservation Foundation and the Vulture Conservation Foundation have joined forces to tackle the main threats that the remaining Griffon Vulture population is facing and prevent the island’s most threatened bird of prey from becoming extinct. The project had a €1,375,861 budget and was co-funded (60%) by the EU’s LIFE programme.

Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or CINEA. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

Μάθετε περισσότερα στην
ιστοσελίδα: www.lifewithvultures.eu

Find out more at:
www.lifewithvultures.eu

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

02
Συντελεστές

14–25
Γύπας ο Πυρόχρους

26–35
Απειλές για τον
Πυρόχρου Γύπα στην Κύπρο

36–45
Το έργο «Ζωή με τους Γύπες»

46–57
Συγκέντρωση γνώσης γύρω
από τον πληθυσμό του Γύπα

58–71
Αντιμετώπιση των απειλών
για τον Πυρόχρου Γύπα

72–81
Παρακολούθηση

82–85
Ευχαριστίες

CONTENTS

02
Credits

14–25
The Griffon Vulture

26–35
Threats facing the
Griffon Vulture in Cyprus

36–45
The “LIFE with Vultures CY” project

46–57
Gathering knowledge on the Griffon
Vulture population In cyprus

58–71
Tackling the threats
facing the Griffon Vulture

72–81
Monitoring

82–85
Acknowledgments

**ΠΟΙΟΣ ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ
ΤΕΛΙΚΑ ΤΟΥΣ ΓΥΠΕΣ;**

Γύπας: Σε κάποιες κουλτούρες είναι σύμβολο δύναμης και ελευθερίας, σε άλλες συνώνυμο με τη διαφθορά ή τη λαιμαργία. Αδιαμφισβήτητα όμως, οι γύπες σε όποιο μέρος της γης και αν απαντούν, διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη διατήρηση της λεπτής ισορροπίας των οικοσυστημάτων. Λόγω του ότι τρέφονται αποκλειστικά με νεκρά ζώα λειτουργούν ως «καθαριστές» της υπαίθρου και βοηθούν στον περιορισμό της εξάπλωσης ασθενειών. Οι γύπες διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη διατήρηση των υπηρεσιών του οικοσυστήματος, όπως η ανακύκλωση θρεπτικών ουσιών και η απομάκρυνση μολυσματικών παραγόντων από το έδαφος και το νερό. Πρόσφατη μελέτη (Phipps, W.L., 2020) στο πλαίσιο του έργου «Ζωή με τους Γύπες» έχει δείξει ότι ένας υγιής πληθυσμός γυπών στην Κύπρο (περίπου 200 πουλιά) θα μπορούσε να μειώσει κατά 43-61% το οικονομικό κόστος που προκύπτει από τη συλλογή και τη μεταφορά των νεκρών ζώων με οχήματα στις μονάδες διαχείρισης νεκρών ζώων. Οι γύπες παρέχουν επίσης πολιτιστικές και πνευματικές υπηρεσίες εδώ και χιλιάδες χρόνια, καθώς και υπηρεσίες αναψυχής που σχετίζονται με τον οικότουρισμό, ιδιαίτερα σε παρατηρητές και φωτογράφους πουλιών. Για παράδειγμα, έχει εκτιμηθεί ότι η δυνητική αξία παρακολούθησης γυπών στην Κύπρο θα μπορούσε να συνεισφέρει σε ετήσια έσοδα 649.000 ευρώ σε κοινότητες που βρίσκονται εντός των περιοχών όπου τρέφεται το είδος.

Υπολογίζεται ότι μεταξύ 1993 και 2006 η δραματική μείωση των γυπών στην Ινδία προκάλεσε την εξάπλωση ζωονοσογόνων ασθενειών και κόστισε στην οικονομία της χώρας 34 δισεκατομμύρια δολάρια, ενώ εκτιμάται ότι ήταν η αιτία για την απώλεια περίπου 50.000 ανθρώπινων ζωών.

**WHO NEEDS
VULTURES AFTER ALL?**

Vultures: In some cultures, they are a symbol of power and freedom, while in others, they're synonymous with corruption or greediness. Nevertheless, vultures play a crucial role in maintaining the delicate balance of ecosystems wherever they exist on Earth. Feeding exclusively on carrion, they act as nature's clean-up crew, helping to limit the spread of diseases. Recent studies, such as one conducted within the "LIFE with Vultures CY" project, have shown that a healthy vulture population in Cyprus (approximately 200 birds) could reduce the economic cost of collecting and transporting carcasses to disposal units by 43-61%. Additionally, vultures have provided cultural and spiritual services for thousands of years, along with recreational services related to ecotourism, particularly for birdwatchers and photographers. For example, it's estimated that the potential value of vulture watching in Cyprus could contribute €649,000 annually to communities within the areas where the species is found.

It is estimated that between 1993 and 2006 the dramatic decline of vulture populations in India caused the spread of zoonotic diseases and cost the country's economy \$34 billion, and was also responsible for the loss of an estimated 50,000 human lives.

ΓΥΠΑΣ Ο ΠΥΡΟΧΡΟΥΣ

THE GRIFFON VULTURE

Ο Πυρόχρους Γύπας *Gyps fulvus* είναι πλέον το μοναδικό είδος Γύπα που απαντά στην Κύπρο, και το πιο κοινό από τα τέσσερα είδη γύπα που απαντούν στην Ευρώπη. Με μόλις 27 πουλιά (Μάιος 2024), η Κύπρος φιλοξενεί τον μικρότερο πληθυσμό Γύπα στην Ευρώπη. Ως πτωματοφάγο ζώο, ο Πυρόχρους Γύπας, όπως και όλα τα είδη γύπα, ειδικεύεται στην κατανάλωση κουφαριών ζώων. Τρέφεται με ψοφίμια κτηνοτροφικών ζώων μεσαίου ή μεγάλου μεγέθους, με ιδιαίτερη προτίμηση στα μαλακά μέρη του ζώου, όπως οι μύες, τα σπλάχνα και τα εντόσθια. Το εξαιρετικά διαβρωτικό οξύ του στομαχιού του τον προστατεύει από επικίνδυνες βακτηριακές ασθένειες, όπως η χολέρα και ο άνθρακας.

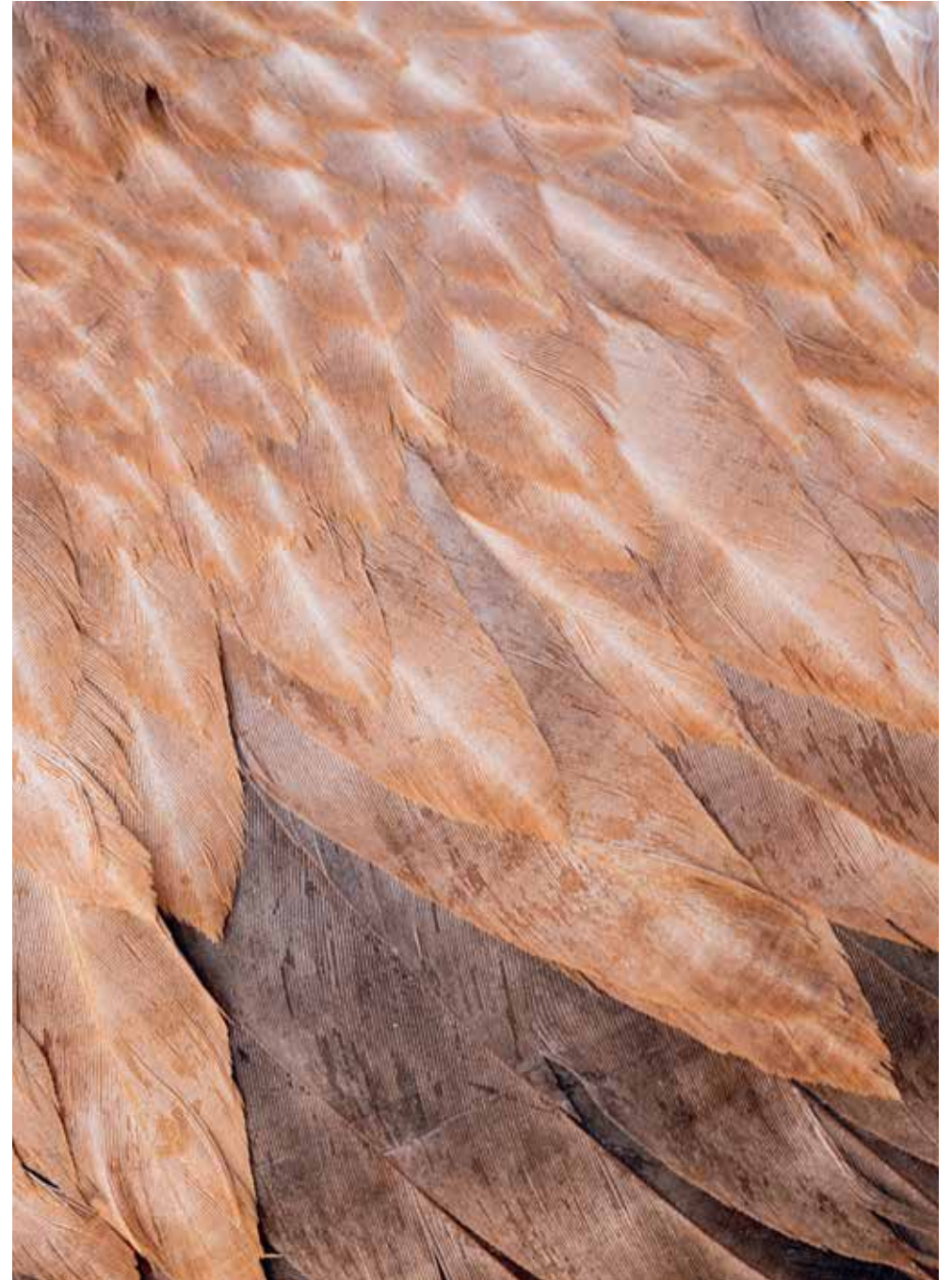
Για αναζήτηση τροφής, ο Πυρόχρους Γύπας δημιουργεί ομάδες με άλλα πουλιά του είδους του, καλύπτοντας μεγάλες αποστάσεις σε περιοχές με αραιή βλάστηση και συχνά μακριά από την αποικία του. Στηριζόμενος στην ισχυρή του όραση ή βασιζόμενος στις κινήσεις άλλων πουλιών (π.χ. κορακοειδή), που τρέφονται επίσης με νεκρά ζώα, εντοπίζει ψοφίμια πριν τη σήψη, πράγμα ιδιαίτερα ωφέλιμο ειδικά σε χώρες με ζεστό κλίμα, όπου τα νεκρά ζώα αποτελούν εστίες μόλυνσης.

Ο Πυρόχρους Γύπας είναι αυστηρά προστατευόμενο είδος τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε εθνικό επίπεδο, ενώ δαπανούνται σημαντικοί ευρωπαϊκοί, εθνικοί και ιδιωτικοί πόροι για την ανάκαμψη και τη διατήρηση του πληθυσμού του είδους.

The Griffon Vulture *Gyps fulvus* is now the sole vulture species found in Cyprus and the most common of the four vulture species in Europe. With only 27 birds on the island (May 2024), Cyprus hosts the smallest vulture population in Europe. As a scavenger, the Griffon Vulture, specializes in consuming carcasses of medium to large-sized livestock animals, with a particular preference for the soft parts of the animal, such as muscles, viscera, and entrails. Its highly corrosive stomach acid protects it from dangerous bacterial diseases such as cholera and anthrax.

To find food, it forms groups with other Griffon Vultures, covering large distances away from their colony, thoroughly searching open areas. Reliant on its strong vision or following the movements of other birds (e.g. corvids), which also feed on dead animals, it locates carcasses before decomposition, something particularly beneficial in warm climates where dead animals act as sources of contamination.

The Griffon Vulture is strictly protected at both European and national levels, with significant European, national, and private resources being allocated for the recovery and conservation of its population.

TOTE KAI ΣΗΜΕΡΑ

Η παλαιότερη αναφορά για τον μεγάλο αριθμό Γυπών που υπήρχαν στην Κύπρο χρονολογείται από το 1553 από τον Άγγλο ταξιδιώτη John Locke. Το 1767, ο Ιταλός Giovanni Mariti περιγράφει τους Γύπες σαν ένα κοινό θέαμα παρομοιάζοντας τις συγκεντρώσεις τους στις πεδιάδες με κοπάδια προβάτων. Ιστορικές αναφορές κάνουν λόγο για τουλάχιστον 15 αποικίες του Γύπα σε διάφορες τοποθεσίες σε ολόκληρη την Κύπρο, από τον Πενταδάκτυλο μέχρι και τη χερσόνησο του Ακάμα.

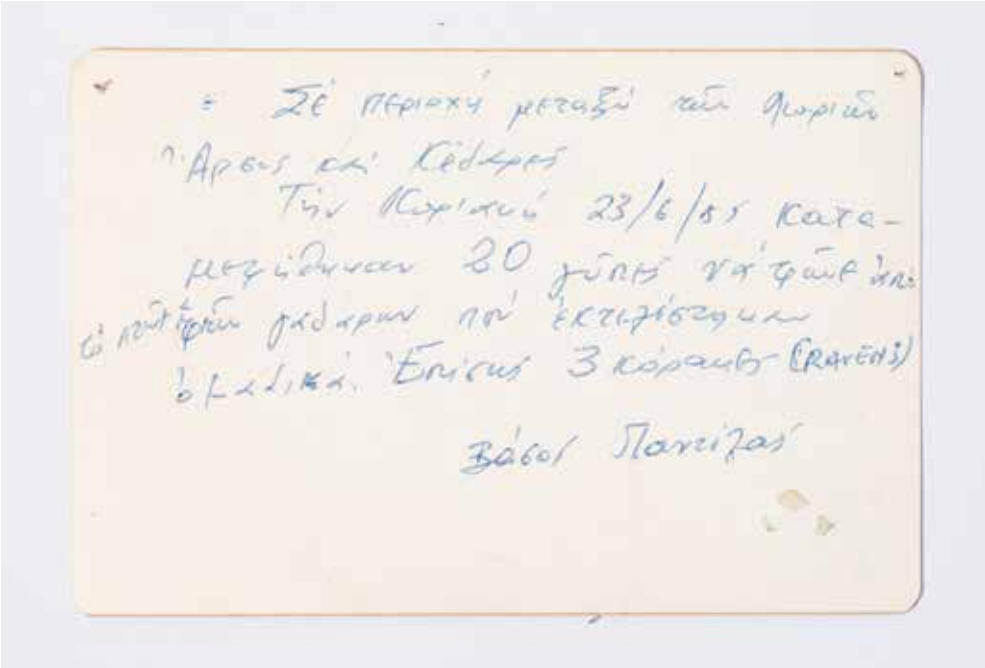
Ο πληθυσμός υπέστη μεγάλες απώλειες λόγω της εκτεταμένης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων κυρίως για εξολόθρευση αλεπούδων, ενώ αργότερα οι αλλαγές στη γεωργία και την κτηνοτροφία επηρέασαν αρνητικά τη διαθέσιμη τροφή για τον Γύπα. Το 2012 το μέγεθος του πληθυσμού εκτιμάται ότι είχε φτάσει τα 10-11 άτομα.

Μεταξύ 2011 και 2014, ο πληθυσμός του Γύπα στην Κύπρο ενδυναμώθηκε χάρη στο έργο ΓΥΠΑΣ, με την απελευθέρωση 22 Γυπών που μεταφέρθηκαν από την Κρήτη. Η επιτυχία εκείνου του έργου αποδείχθηκε με την επιτυχή ένταξη των πουλιών στον τοπικό πληθυσμό, την επαναποίκιση ιστορικών αποικιών και την επιτυχή αναπαραγωγή των κρητικών πουλιών. Δυστυχώς όμως, οι δηλητηριάσεις που ακολούθησαν υπονόμισαν αυτή την προσπάθεια καθώς προκάλεσαν μεγάλες απώλειες στον πληθυσμό.

Σήμερα (Μάιος 2024), ακόμα και μετά την ενδυνάμωση του πληθυσμού με Γύπες από την Ισπανία, ο πληθυσμός παραμένει εξαιρετικά μειωμένος με περίπου 27 κυρίως νεαρά άτομα και κανένα αναπαραγωγικό ζευγάρι λόγω απώλειας όλων των αναπαραγωγικών ατόμων από δηλητηριάσεις.

Μικροί πληθυσμοί όπως αυτός της Κύπρου είναι εξαιρετικά ευάλωτοι στην εξαφάνιση, εξαιτίας απρόβλεπτων γεγονότων και των επιπτώσεων της αναπόφευκτης αιμομιξίας. Στην Κύπρο, παρατηρήσεις δέκα ή περισσότερων ατόμων μαζί δεν είναι ασυνήθιστες, που σημαίνει ότι το μισό ή και μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού μπορεί να βρίσκεται στην ίδια τοποθεσία την ίδια στιγμή και να τροφοιέται από το ίδιο κουφάρι το οποίο μπορεί να είναι δηλητηριασμένο. Για τον λόγο αυτό, η χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων μπορεί να προκαλέσει μαζική και καταστροφική θνησιμότητα.

On Sunday, 23/6/1985, 20 vultures were seen in an area between the villages of Arsos and Kedares, feeding on three donkey carcasses that were killed together. Three ravens were also seen. Vassos Pantelas

THEN AND NOW

The earliest reference to the large number of vultures in Cyprus was in 1553 by a British traveler named John Locke. In 1767, Giovanni Mariti from Italy described vultures as a common sight, likening their gatherings in the fields to herds of sheep. Historical records mention at least 15 vulture colonies in various locations across Cyprus, from Pentadaktylos to the Akamas Peninsula.

The population suffered significant losses due to extensive poison use, mainly for fox eradication, while later changes in agriculture and livestock keeping negatively affected food availability for vultures. By 2012, the population size was estimated to have dropped to 10-11 individuals.

Between 2011 and 2014, the vulture population in Cyprus was strengthened through the GYPAS project, with the release of 22 vultures transferred from Crete. The success of that project was evidenced by the successful

integration of the birds into the local population, the resettlement of historic colonies, and the successful breeding of the Cretan birds. Unfortunately, subsequent poisonings undermined this effort, causing big population losses.

Today (May 2024), even after bolstering the population with vultures from Spain, the population remains extremely reduced, with approximately 27 mainly juvenile individuals and no breeding pairs due to losses from poisoning. Small populations like Cyprus' are extremely vulnerable to extinction due to stochastic events and the effects of inevitable genetic mixing. In Cyprus, observations of ten or more individuals together are not uncommon, meaning half or more of the population may be in the same location at the same time and may feed from the same carcass, which could be poisoned. For this reason, use of poison baits can cause devastating mass mortality for the species.

Ο ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΥΡΟΧΡΟΥ ΓΥΠΑ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ ΑΠΟ ΤΟΝ 18^ο ΑΙΩΝΑ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ*

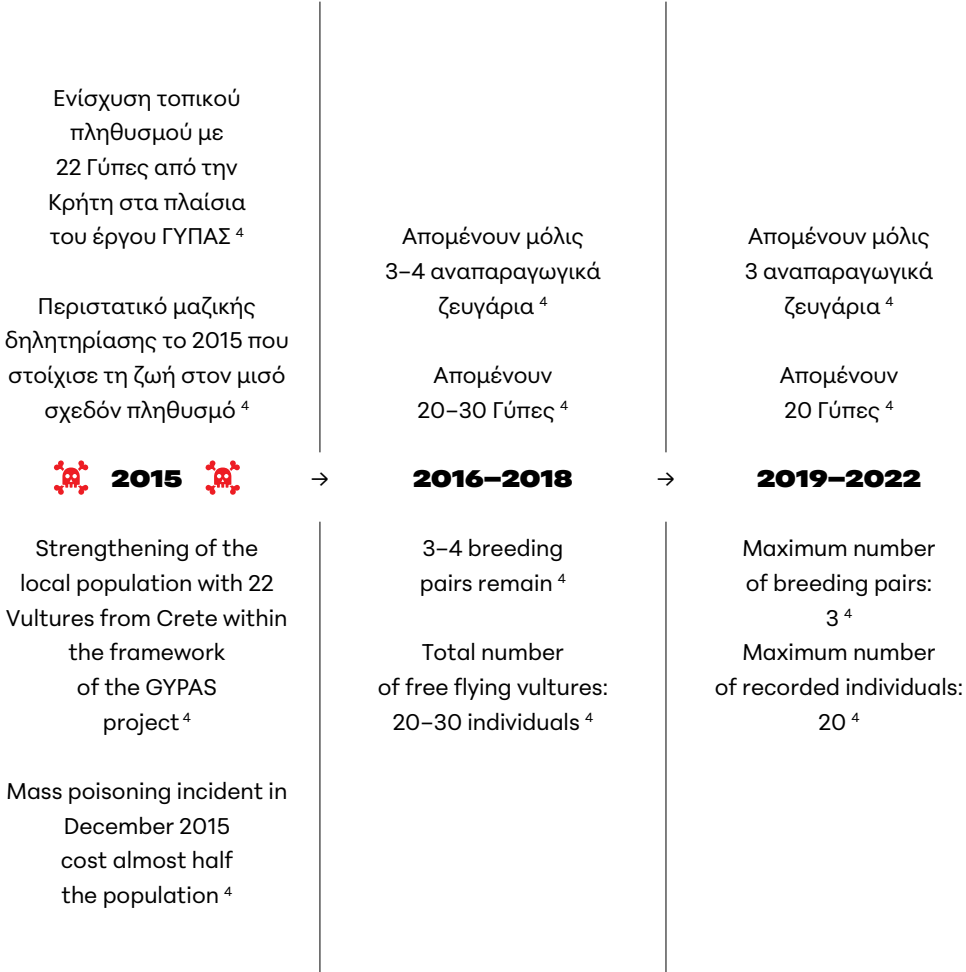
«Οι Γύπες είναι πολυάριθμοι και μοιάζουν με κοπάδια προβάτων» ¹	«Στους γκρεμούς της Επισκοπής οι Γύπες βρίσκονται σε μεγάλους αριθμούς» ²	«Στα τέλη της δεκαετίας του 1950 και στις αρχές του 1960 παρατηρούνταν μέχρι και 140 Γύπες σε ένα κουφάρι ζώου, από τότε παρατηρούνται μόνο δεκάδες» ³ «Παλαιότερα ήταν ένα κοινό πουλί στην Κύπρο, με καταγραφές 100 γυπών σε ένα κουφάρι ζώου. Το 1954 παρατηρήσαμε σημαντική μείωση στους αριθμούς τους αφού δεν θεάθηκαν περισσότερα από 53 πουλιά μαζί» ²
1760s	1875	1950s–1960s
“One sees many vultures standing in the fields like flocks of sheep” ¹	“Considerable numbers on Akrotiri Cliffs” ²	“In the late 1950s and early 1960s up to 140 together at carcasses, since then only 10s” ³ “Formerly a very abundant bird in Cyprus, up to a hundred having been counted gathered at the carcass of a dead beast. We noticed a marked reduction in 1954 and [since], never saw more than 53 birds at once” ²

*Οι συστηματικές καταγραφές για τον πληθυσμό του Γύπα στην Κύπρο ξεκίνησαν το 1993, και ως εκ τούτου δεν υπάρχει ξεκάθαρη εικόνα του πληθυσμού τα προηγούμενα χρόνια. Από αναφορές σε ιστορικά κείμενα από ταξιδιώτες που επισκέφτηκαν την Κύπρο μεταξύ 1553 - 1980 μπορεί να εξαχθεί το συμπέρασμα ότι ο πληθυσμός αριθμούσε μερικές εκατοντάδες. Στο χρονοδιάγραμμα αυτό έχουν χρησιμοποιηθεί αποσπάσματα από αυτά τα κείμενα ώστε να παρουσιαστεί η πορεία του πληθυσμού μέσα από τα χρόνια.

A TIMELINE OF THE GRIFFON VULTURE POPULATION IN CYPRUS*

«Στην Κύπρο είναι ένα κοινό πουλί και πολύ χρήσιμο στις κοινότητες» ² «Καταγράφηκαν 10–16 φωλιές στην περιοχή της Επισκοπής» ³	Απομένουν 18 με 7 αναπαραγωγικά ζευγάρια ⁴ Μέχρι το 2005 απομένουν περίπου 13 Γύπες ⁴	Απομένουν 4 με 2 αναπαραγωγικά ζευγάρια ⁴ Απομένουν 10 Γύπες ⁴
1970s–1980s*	1990s–2000s	2010–2014
“In Cyprus, it is a very familiar bird and most useful in the community” ² “10–16 nests recorded at Episkopi area” ³	Between 18 and 7 breeding pairs remaining ⁴ 13 individuals left by 2005 ⁴	Maximum number of individuals left: 10 ⁴ Between 4 and 2 breeding pairs remaining ⁴

*Systematic surveys for Griffon Vultures in Cyprus started in 1993, therefore the population size of the species is not well recorded in previous years. Speculations can be made that several hundreds of individuals lived on the island from descriptions in literature made mainly by travellers visiting Cyprus between 1553 - 1980s. Quotes from this literature have been used here to give an idea of the numbers Griffon Vultures were seen in.

Βιβλιογραφία:

¹ Locke 1553 & Giovanni Mariti 1760 / ² Flint and Stewart 1992 / ³ Bannerman and Bannerman 1971 /

⁴ Δεδομένα από: BirdLife Cyprus, Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας, και Τμήμα Δασών

References:

¹ Locke 1553 & Giovanni Mariti 1760 / ² Flint and Stewart 1992 / ³ Bannerman and Bannerman 1971 /

⁴ Data from surveys of: BirdLife Cyprus, Game and Fauna Service and Department of Forest

ΑΠΕΙΛΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΥΡΟΧΡΟΥ ΓΥΠΑ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

THREATS FACING THE GRIFFON VULTURE IN CYPRUS

Η χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων είναι **παράνομη** και τιμωρείται με **€20.000 ή / και 3 χρόνια φυλάκιση**, ενώ η **δηλητηρίαση** ενός προστατευόμενου είδους μπορεί να τιμωρηθεί με **€500.000 ή / και 10 χρόνια φυλάκισης**. Χρησιμοποιούνται κυρίως παράνομες φυτοπροστατευτικές ουσίες όπως το Carbofuran και το Methomyl, οι οποίες είναι **θανατηφόρες** ακόμα και σε πολύ μικρές δόσεις, απειλώντας όχι μόνο την άγρια ζωή, αλλά και την **ανθρώπινη υγεία**.

The use of poison baits is **illegal** and punishable by **€20,000 and/or 3 years in prison**, while **poisoning** a protected species is punishable by **€500,000 and/or 10 years in prison**. For the poison baits, illegal substances are used such as Carbofuran and Methomyl, which can be **lethal** even in very small doses, threatening not only wildlife, but also **human health**.

ΔΗΛΗΤΗΡΙΑΣΗ

Αν και παράνομη σε όλη την Ευρώπη, η χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων αποτελεί ένα επίμονο πρόβλημα της κυπριακής υπαίθρου. Αποτελεί την κύρια αιτία της συνεχούς μείωσης του πληθυσμού του Γύπα στην Κύπρο από το 1980. Η κοινωνική συμπεριφορά του είδους, το καθιστά ιδιαίτερα επιρρεπές σε μαζικές απώλειες, αφού οι γύπες συγκεντρώνονται σε μεγάλους αριθμούς για να τραφούν από ένα κουφάρι ζώου. Έτσι, σε περιπτώσεις όπου ένα ζώο κατανάλωσε δηλητηριασμένο δόλωμα και πέθανε ή ένα κουφάρι ζώου εμποτίστηκε με δηλητήριο, οι γύπες τείνουν να βρίσκουν γρήγορα αυτές τις πηγές τροφής και πέφτουν εύκολα θύματα δηλητηρίασης. Πρόσφατα περιστατικά μαζικών δηλητηριάσεων μεταξύ 2015 και 2022 έχουν το κάθε ένα οδηγήσει σε 50% μείωση στον τοπικό πληθυσμό γυπών, γεγονός που εμποδίζει την ανάκαμψη του είδους.

Τα δηλητηριασμένα δολώματα συχνά τοποθετούνται για την εξολόθρευση αλεπούδων και αδέσποτων ή κυνηγετικών σκύλων, αλλά δυστυχώς οι γύπες πέφτουν και αυτοί θύματα της παράνομης αυτής πρακτικής.

POISONING

Although illegal under national and EU legislation, the use of poison baits is a widespread and insidious problem in Cyprus. It is the main cause for the continuous decline of the Griffon Vulture population since the 1980s. Griffon Vultures are the most social vulture species of Europe, making them especially prone to mass poisonings as they tend to feed from the same carcass in large numbers. In cases where a carcass has been laced with poison or an animal has died from poison bait consumption, vultures tend to quickly find these food sources and often fall easy victim to poisoning. Recent mass poisoning incidents in 2015 and 2022 have each led to a population decline of up to 50%, severely holding back the vulture population in Cyprus from its potential recovery.

Poison baits in the countryside are often placed by hunters and livestock breeders to exterminate foxes, stray dogs and hunting dogs with main motives to protect livestock from predator attacks as well as gatekeeping hunting grounds as a result of hunter to hunter competition.

28

29

ΠΡΟΣΚΡΟΥΣΕΙΣ ΣΕ ΗΛΕΚΤΡΙΚΑ ΚΑΛΩΔΙΑ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΠΛΗΞΙΑ

Οι προσκρούσεις σε εναέρια ηλεκτρικά καλώδια και η ηλεκτροπληξία στο δίκτυο μέσης τάσης αποτελούν έναν από τους κυριότερους παράγοντες θνησιμότητας για τα πουλιά σε ολόκληρο τον κόσμο. Στην Κύπρο αποτελούν τη δεύτερη αιτία θνησιμότητας για τον Γύπα. Μεταξύ 2018 και Μαΐο 2024, έχουν καταγραφεί έξι θάνατοι Γυπών και επτά θάνατοι Σπιζαετών από προσκρούσεις / ηλεκτροπληξία στο δίκτυο ηλεκτρικής ενέργειας.

Η ύπαρξη δικτύου ηλεκτρικής ενέργειας σε κάποιες περιοχές που χρησιμοποιεί ο Γύπας, χωρίς την εφαρμογή κατάλληλων μέτρων που μειώνουν το ρίσκο πρόσκρουσης και ηλεκτροπληξίας μπορεί να επηρεάσει αρνητικά και σε μεγάλο βαθμό τον πληθυσμό του Γύπα στην Κύπρο.

ΜΕΙΩΜΕΝΗ ΔΙΑΘΕΣΗ ΤΡΟΦΗΣ

Οι αλλαγές στην κτηνοτροφία, όπως η μείωση της ελεύθερης βόσκησης και η θέσπιση αυστηρής νομοθεσίας που υποχρεώνει τους κτηνοτρόφους να μεταφέρουν τα νεκρά ζώα σε ενδεδειγμένες υποδομές επεξεργασίας νεκρών ζώων, αποτελεί μια πρόκληση για τη διαθεσιμότητα τροφής του είδους. Τα τελευταία χρόνια λειτουργούν τέσσερις ταΐστρες για γύπες οι οποίες παρέχουν αρκετή τροφή για την επιβίωσή τους. Ωστόσο, με τις προσπάθειες ανάκαμψης του είδους ο τρόπος παροχής τροφής θα πρέπει να προσαρμοστεί ώστε να καλύπτει τις ανάγκες του αυξανόμενου πληθυσμού Γύπα που στοχεύει το έργο «Ζωή με τους Γύπες».

ELECTROCUTION AND COLLISIONS WITH POWER LINES

Collisions with overhead power lines and electrocution are among the main causes of mortality for birds worldwide. In Cyprus, collisions and electrocutions pose the second largest threat to the local vulture population, with six confirmed cases of such mortalities between 2018 and May 2024. Within the same timeframe, seven Bonelli's Eagles, a raptor of the same local protection status as the Griffon Vulture, have been deady injured from collisions and electrocutions on energy infrastructure.

Such infrastructure found within the vultures' foraging range and without implementation of appropriate mitigation measures can have negative and significant impact on the local vulture population.

FOOD SHORTAGE

Changes in animal husbandry, such as the reduction of free grazing and the stricter regulations requiring carcass disposal at processing plants, have led to the reduction of food availability for Griffon Vultures. However, vultures are no longer threatened from food shortages in Cyprus as over recent years they have been feeding mainly at the four central feeding stations dedicated to providing food for the survival of the species. With the potential increase in their population due to conservation and restocking efforts, there is need for improved feeding practices to better sustain a growing population.

**ΚΑΤΑΛΛΗΛΕΣ ΤΟΠΟΘΕΣΙΕΣ
ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗΣ**

Η ανθρώπινη ενόχληση στις περιοχές όπου αναπαράγεται ο Γύπας μπορεί να επηρεάσει αρνητικά την αναπαραγωγική επιτυχία, την τροφοληψία και την πιθανή χρήση ιστορικών αποικιών από τους Γύπες. Η ανθρώπινη παρέμβαση και η καταστροφή βιοτόπων, όπως με τη δημιουργία λατομείων και αιολικών πάρκων, καθιστά ακατάλληλες κάποιες ιστορικές περιοχές για τον Γύπα.

**DISTURBANCE AT
BREEDING SITES**

Disturbance can seriously affect the breeding and feeding activity of birds, as well as their behaviour and their ability to use historical nesting sites as some of the historical breeding cliffs across Cyprus are no longer suitable due to human disturbance levels or interventions such as quarries and windfarms.

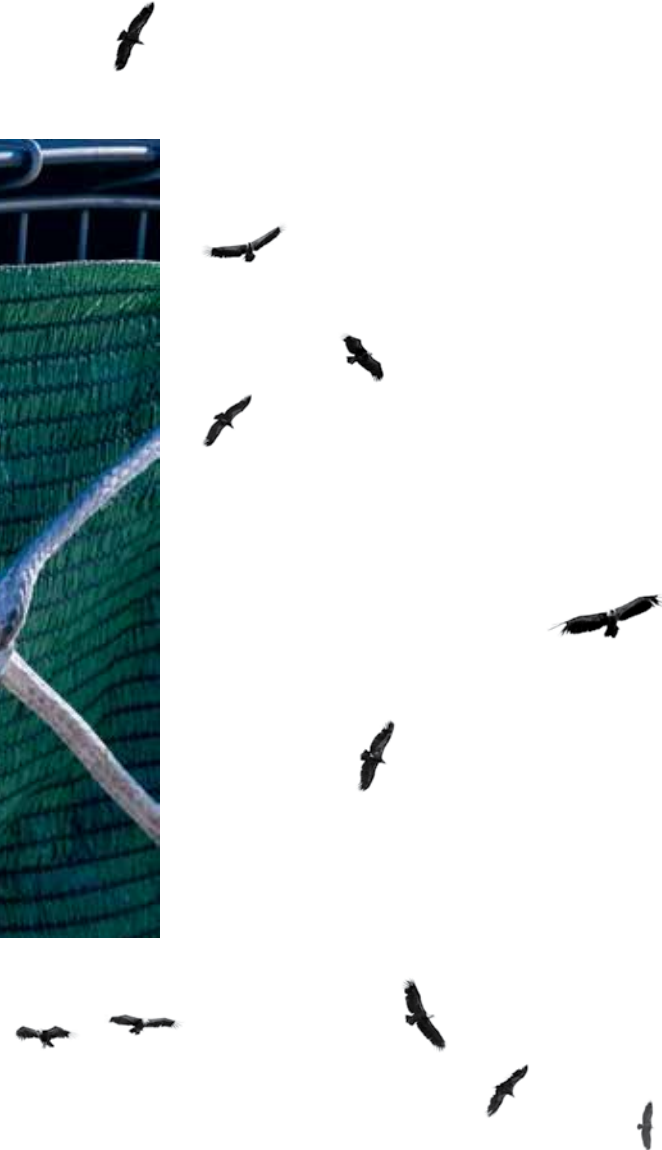
**ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΕΤΩΝ 1996 ΚΑΙ 2024
ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΚΑΝ 72 ΘΑΝΑΤΟΙ ΓΥΠΩΝ
72 GRIFFON VULTURES DEATHS
RECORDED BETWEEN
1996 AND 2024**

	56 ΘΑΝΑΤΟΙ ΛΟΓΩ ΔΗΛΗΤΗΡΙΑΣΗΣ DEATHS DUE TO POISONING
	6 ΘΑΝΑΤΟΙ ΛΟΓΩ ΠΡΟΣΚΡΟΥΣΗΣ Ή ΗΛΕΚΤΡΟΠΛΗΕΙΑΣ DEATHS DUE TO COLLISION OR ELECTROCUTION
	4 ΘΑΝΑΤΟΙ ΑΠΟ ΑΓΝΩΣΤΕΣ ΑΙΤΙΕΣ DEATHS DUE TO UNKNOWN CAUSES
	3 ΘΑΝΑΤΟΙ ΛΟΓΩ ΠΥΡΟΒΟΛΙΣΜΟΥ DEATHS DUE TO SHOOTING
	2 ΘΑΝΑΤΟΙ ΛΟΓΩ ΔΗΛΗΤΗΡΙΑΣΗΣ ΑΠΟ ΜΟΛΥΒΔΟ DEATHS DUE TO LEAD POISONING
	1 ΘΑΝΑΤΟΣ ΛΟΓΩ ΑΠΟΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ & ΕΞΑΝΤΛΗΣΗΣ DEATH DUE TO DISORIENTATION & EXHAUSTION

ΤΟ ΕΡΓΟ «ΖΩΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΓΥΠΕΣ»

THE “LIFE WITH VULTURES” PROJECT

ΔΙΚΤΥΟ ΣΥΝΕΡΓΑΤΩΝ

Η ομάδα υλοποίησης του έργου «Ζωή με τους Γύπες» εργάστηκε με στόχο να αποτρέψει την εξαφάνιση του Πυρόχρου Γύπα από το νησί και να ενισχύσει τον πληθυσμό του. Για να το πετύχει αυτό, ενέπλεξε και άλλους αρμόδιους φορείς που έχουν ρόλο στην εφαρμογή δράσεων για την αντιμετώπιση των κύριων απειλών για το είδος. Αυτό έθεσε τις σωστές βάσεις για την ανάκαμψη του πληθυσμού του Γύπα στην Κύπρο και τη συνέχιση της προσπάθειας.

Συγκέντρωση γνώσης γύρω από τη χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων

Με βάση δεδομένα από παλαιότερα περιστατικά δηλητηριάσεων, έχει δημιουργηθεί μια βάση δεδομένων από την οποία μπορούν να εξαχθούν συμπεράσματα γύρω από το θέμα της παράνομης αυτής δραστηριότητας. Αυτό βοήθησε στον στοχευμένο σχεδιασμό των δράσεων διατήρησης και ενημέρωσης.

Μεταξύ 1996 και 2024 (Μάιος) έχουν καταγραφεί 72 θάνατοι γυπών, από τους οποίους οι 56 ήταν λόγω δηλητηρίασης και έξι λόγω προσκρούσεων και ηλεκτροπληξίας στο δίκτυο ηλεκτρικής ενέργειας. Τα πλείστα περιστατικά συνέβησαν εντός του πυρήνα της επικράτειας τροφοληψίας του είδους, ενώ μερικά καταγράφηκαν εντός της κύριας επικράτειας, όπου το είδος φωλιάζει και κουρνιάζει.

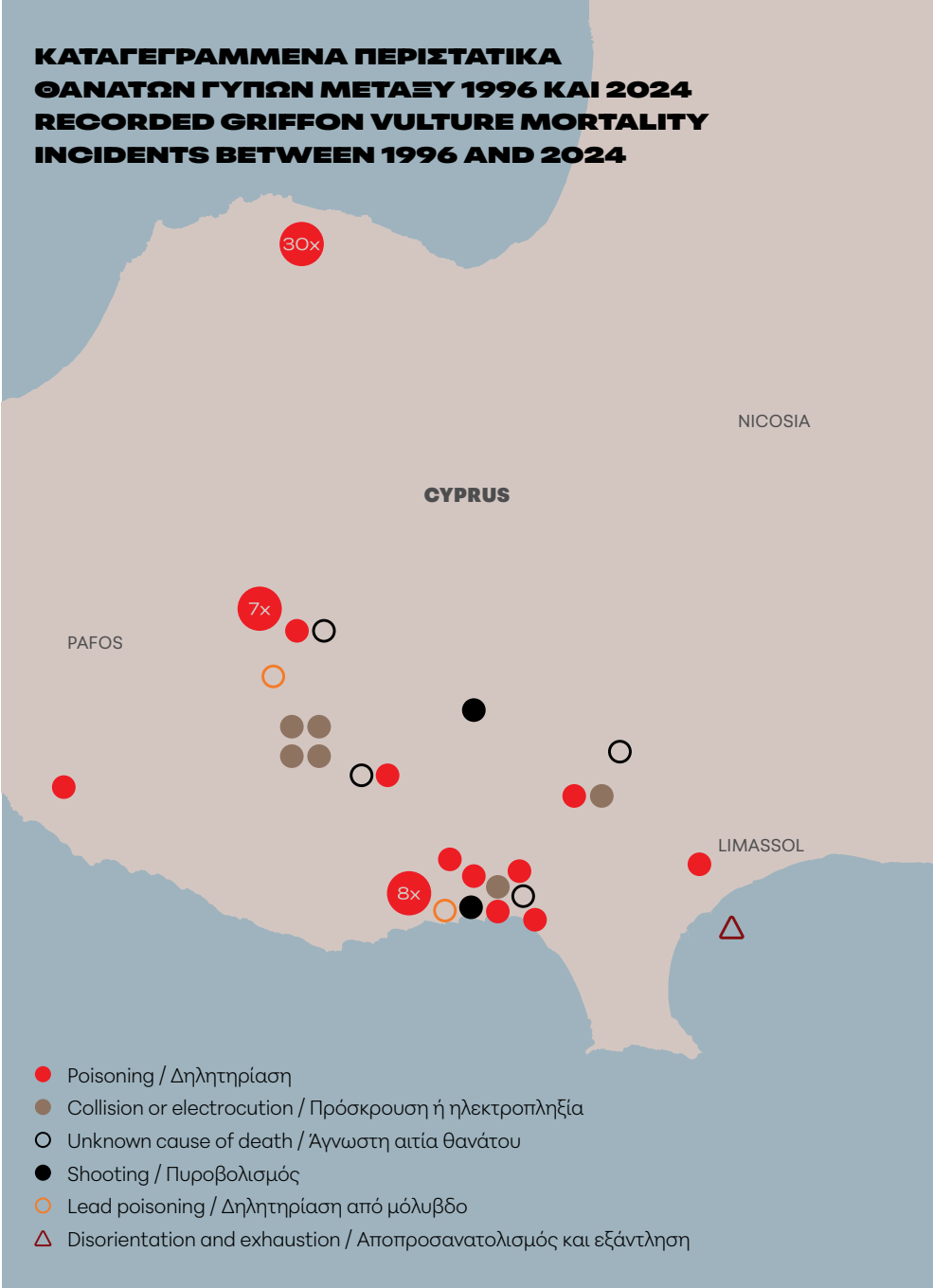
COLLABORATION NETWORK

The "LIFE with Vultures CY" project aimed to prevent the extinction of the Griffon Vulture from the island and to boost its population. To achieve this, it engaged key stakeholders to address the main threats to the species and to allow the vulture population to recover.

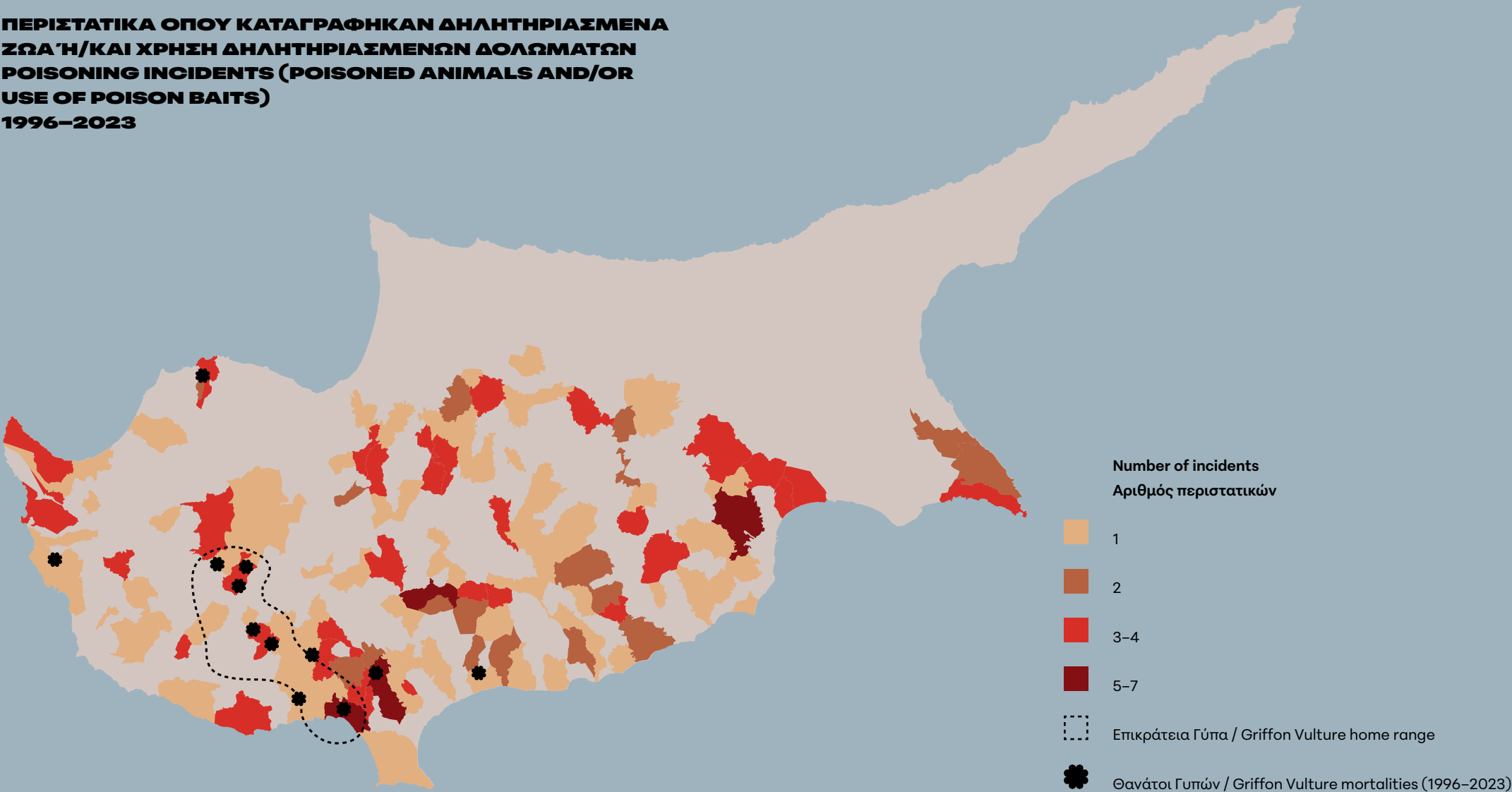
Gathering knowledge around the use of poison baits

The project created a database which concentrates information from older and recent documented poisoning incidents. This database allows analysis and better understanding of this illegal activity, hence it contributes in the targeted design and implementation of conservation measures and awareness raising actions.

A total of 72 Griffon Vulture mortality incidents have been recorded between 1996 and May 2024, with the highest mortality cause being poisoning (56 recorded deaths) and the second highest being collision and electrocution cases on electricity infrastructure (six deaths). Most of these poisoning incidents were recorded within the home range of the species, with a few falling within the core range of Griffon Vultures where the species nests and roosts.

**ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΟΠΟΥ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΚΑΝ ΔΗΛΗΤΗΡΙΑΣΜΕΝΑ
ΖΩΑ Ή/ΚΑΙ ΧΡΗΣΗ ΔΗΛΗΤΗΡΙΑΣΜΕΝΩΝ ΔΟΛΩΜΑΤΩΝ
POISONING INCIDENTS (POISONED ANIMALS AND/OR
USE OF POISON BAITS)
1996–2023**

Κοινότητες όπου έχει καταγραφεί δηλητηρίαση άγριων και οικόσιτων ειδών, καθώς και ευρήματα από δηλητηριασμένα δολώματα. Ο χάρτης αυτός βασίζεται σε δεδομένα που καταγράφηκαν μεταξύ 1996 και 2023, συμπεριλαμβανομένων δεδομένων από τις Ομάδες Ανίχνευσης Δηλητηριασμένων Δολωμάτων που ξεκίνησαν τη δράση τους το 2022.

Communities in which poisoning incidents were recorded, including poisonings of wild and domestic species as well as findings of poison baits. This map is based on data between 1996 and 2023, including data collected by the Anti-poison Dog Units that started patrols in 2022.

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΑΠΟΤΡΟΠΗ ΤΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΔΗΛΗΤΗΡΙΑΣΜΕΝΩΝ ΔΟΛΩΜΑΤΩΝ

Η πρόληψη της χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων απαιτεί την αντιμετώπιση των κινήτρων πίσω από αυτή την παράνομη πρακτική. Μέσα από συναντήσεις με κυβερνητικούς φορείς, ΜΚΟ και σχετικές ομάδες όπως κτηνοτρόφους και κυνηγούς προέκυψαν προτάσεις για την ελαχιστοποίηση των συγκρούσεων μεταξύ ανθρώπου – άγριας ζωής ή ανθρώπου – ανθρώπου.

Οι προτεινόμενες δράσεις για την επίλυση της σύγκρουσης ανθρώπου - άγριας ζωής περιλαμβάνουν: μελέτη των επιπτώσεων των θηρευτών στο κτηνοτροφικό κεφάλαιο, επιδότηση για περιφράξεις, έλεγχος του πληθυσμού των αλεπούδων όπου χρειάζεται, αντιστάθμιση απωλειών ζωϊκού κεφαλαίου και ευαισθητοποίηση σχετικά με τους κινδύνους από δηλητηριασμένα δολώματα.

Κάποιες από τις προτάσεις αντιμετώπισης σύγκρουσης ανθρώπου-ανθρώπου περιλαμβάνουν τον περιορισμό στον αριθμό των κυνηγετικών σκύλων, την ενημέρωση της διαδικασίας για έκδοση αδειών κυνηγίου, την μείωση των αδέσποτων σκύλων, τη συμμετοχή κυνηγετικών συλλόγων στην αντιμετώπιση παράνομων δραστηριοτήτων, την απαγόρευση φωτογραφιών θηράματος στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και την αύξηση των περιπολιών σε περιοχές υψηλού κινδύνου για την αποτροπή τοποθέτησης δηλητηριασμένων δολωμάτων.

ADDRESSING HUMAN-WILDLIFE AND HUMAN-HUMAN CONFLICT IN CYPRUS: POLICY SOLUTIONS

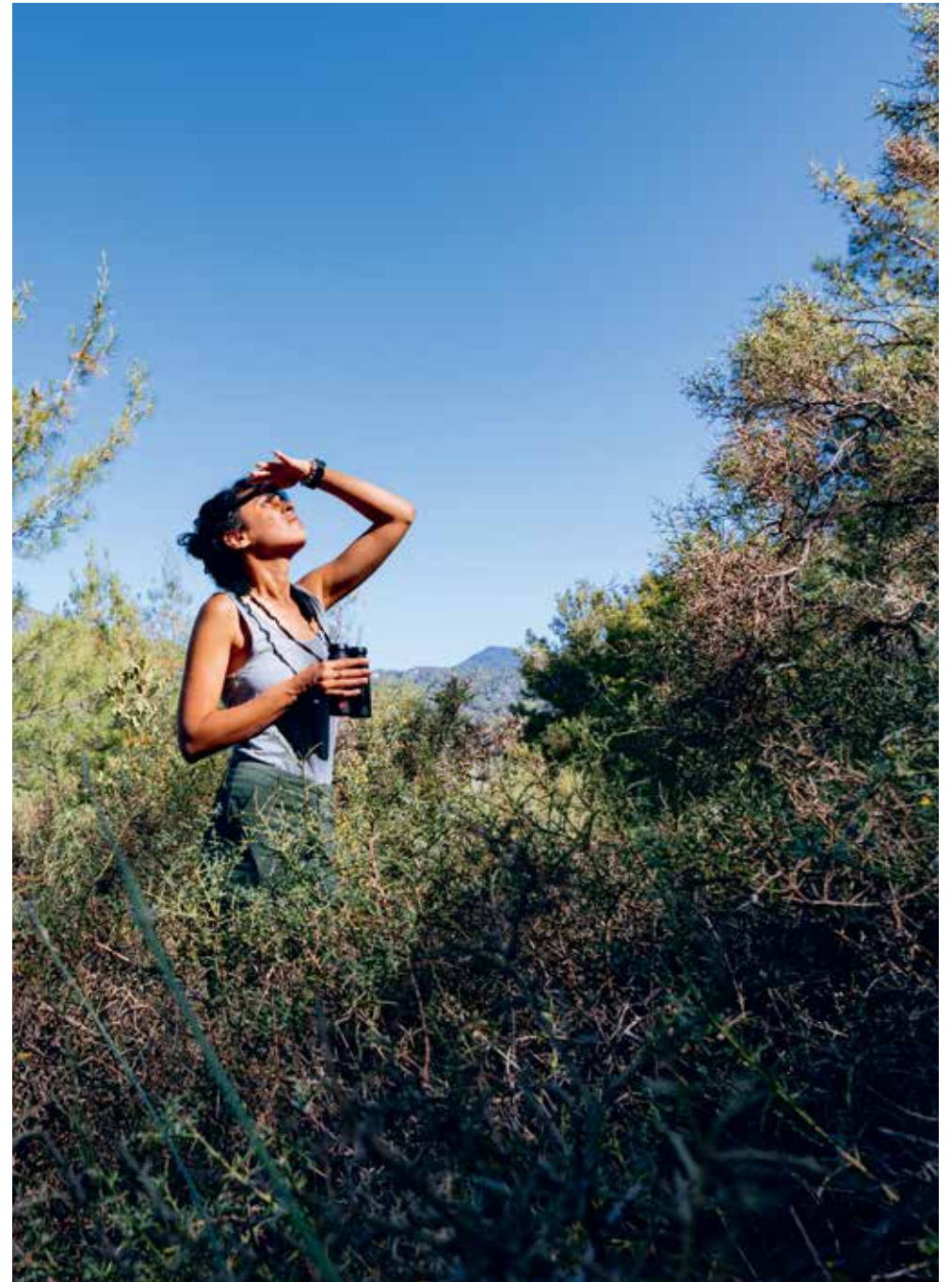
Preventing poison bait use requires addressing underlying motives. Stakeholder meetings with government bodies, NGOs, and relevant groups such as livestock breeders and hunters, yielded suggestions for minimizing wildlife - human and human-human conflicts.

Proposed actions for mitigating these conflicts include: studying predator impacts on livestock species, subsidizing livestock fencing, controlling fox population where necessary, compensating livestock losses due to predator attacks, and raising awareness about poison bait risks.

Recommendations for human-human conflicts include limiting hunting dogs, updating hunting license processes, reducing numbers of stray dogs, involving hunting clubs to combat illegal activities, banning photos of hunted game on social media, and increasing patrols in high-risk areas to deter baiting.

44

45

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ ΓΝΩΣΗΣ ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΛΗΘΥΣΜΟ ΤΟΥ ΓΥΠΑ

GATHERING KNOWLEDGE ON THE GRIF- FON VULTURE POPULATION IN CYPRUS

46

47

**ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ ΤΑ
ΟΦΕΛΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΠΑΡΞΗ
ΓΥΠΩΝ ΣΤΟ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑ;**

Το Vulture Conservation Foundation εκπόνησε μια μελέτη για να αξιολογήσει κάποια από τα οφέλη που θα μπορούσαν να παρέχουν οι Γύπες αν ο πληθυσμός τους έφτανε βιώσιμα επίπεδα. Υπολογίστηκε ότι κάθε χρόνο γύρω στα 2500 νεκρά αιγοπρόβατα δεν προορίζονται για ανθρώπινη κατανάλωση και μεταφέρονται από φάρμες εντός της κύριας επικράτειας του Γύπα σε ενδεδειγμένη μονάδα επεξεργασίας νεκρών ζώων. Αυτός ο αριθμός θα μπορούσε να καλύψει σχεδόν πλήρως τις ετήσιες διατροφικές ανάγκες έως και 200 Γυπών, αριθμός που διασφαλίζει επίσης την μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα του πληθυσμού Γύπα στην

Κύπρο. Εάν τα ψοφίμια αυτά κατέληγαν στην κοντινότερη ταΐστρα γυπών, αντί σε μονάδα επεξεργασίας, αυτό θα μείωνε τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα κατά 43–61%, καθώς και το οικονομικό κόστος που προκύπτει από τη συλλογή και τη μεταφορά των νεκρών ζώων στις μονάδες αυτές. Επιπρόσθετα, θα μπορούσαν να υπάρξουν έσοδα έως και €648.818 τον χρόνο από τουριστικές δραστηριότητες, όπως η παρακολούθηση και η φωτογράφιση Γυπών, κάτι που μπορεί να αποτελέσει μια πηγή εισοδήματος σε τοπικές κοινότητες και παράλληλα να δώσει κίνητρο για τη στήριξη των προσπαθειών προστασίας του είδους.

**STUDY ON ECOSYSTEM
SERVICES PROVIDED BY
GRIFFON VULTURES**

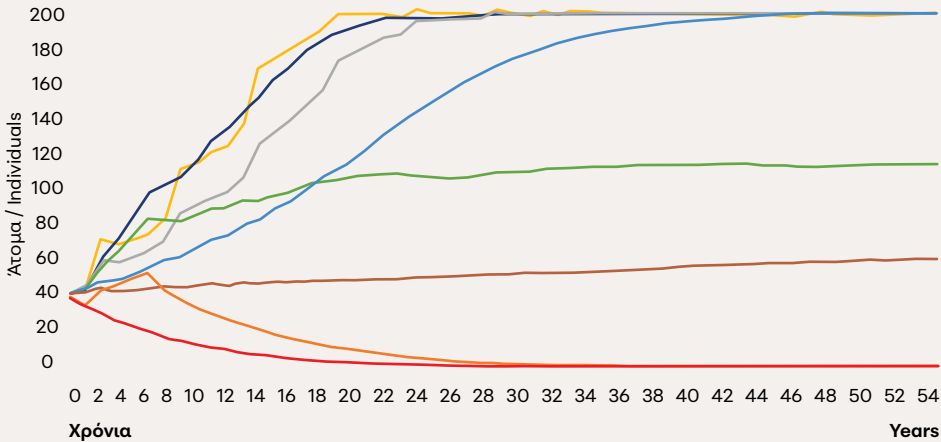
The Vulture Conservation Foundation conducted a study to assess the ecosystem services that Griffon Vultures can provide in Cyprus. It was estimated that a total of 2500 dead sheep and goats do not enter the human food chain and are collected and disposed of by a designated carcass disposal service from the core range of Griffon Vultures on the island each year. If the Griffon Vulture population in Cyprus reaches the target of 200 individuals, up to 95% of their food requirements could be met through the provision of these carcasses at nearby feeding stations. This could result in a 43-61% reduction in travel distance as well

as associated CO₂ emissions and transport costs. Additionally, vulture-related recreation, primarily from overseas tourism, could generate €648,818 in revenue annually, supported by community perceptions of vultures as environmental cleaners, tourism boosters, and cost savers for livestock breeders and farmers.

Η ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΗ ΠΟΡΕΙΑ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ
ΤΟΥ ΓΥΠΑ ΥΠΟ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΑ ΣΕΝΑΡΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
VULTURE POPULATION PROJECTIONS UNDER
DIFFERENT MANAGEMENT SCENARIOS

- No conservation efforts
Κανένα μέτρο διατήρησης του πληθυσμού
- Restocking with 24 vultures in 2 years (R24)
Εισαγωγή 24 γυπών εντός 2 ετών (E24)
- Restocking (R24) + zero poisonings
Εμπλουτισμός (E24) και καμία δηλητηρίαση
- Zero poisonings
Καμία δηλητηρίαση
- Poisoning frequency reduced to 20%
Μείωση περιστατικών δηλητηρίασης στο 20%
- Restocking with 6 vultures every 5 years for 30 years
Εισαγωγή 6 γυπών κάθε 5 χρόνια για 30 χρόνια
- Restocking (R24) + 20% poisoning frequency
Εισαγωγή (E24) με τα περιστατικά δηλητηρίασης να παραμένουν στο 20%
- Restocking with 12 vultures every 5 years for 30 years
Εισαγωγή 12 γυπών κάθε 5 χρόνια για 30 χρόνια

ΜΕΛΕΤΗ
ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ
ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ

Μία μελέτη βιωσιμότητας πληθυσμού που αξιολόγησε την πορεία του πληθυσμού του Γύπα στην Κύπρο, προβλέπει ότι ο κυπριακός πληθυσμός θα εξαφανιστεί μέχρι το 2035, αν η συχνότητα δηλητηριάσεων παραμείνει στα υψηλά επίπεδα που βρίσκεται σήμερα (τέσσερα περιστατικά δηλητηρίασης κάθε πέντε χρόνια).

Αν όμως μέσω δράσεων διατήρησης, καταφέρουμε να μειώσουμε τη συχνότητα δηλητηριάσεων στο 10% (ένα περιστατικό κάθε δέκα χρόνια) και αν ταυτόχρονα ενισχύσουμε τον πληθυσμό με εισαγωγή πουλιών θα πετύχουμε την ανάκαμψη του πληθυσμού σε βιώσιμους αριθμούς έως και 200 ατόμων μέσα στα επόμενα 25 χρόνια.

POPULATION
VIABILITY
STUDY

A Population Viability Analysis Model evaluated the potential developments that the Cyprus Griffon Vulture population may experience according to different scenarios. It is predicted that the species may face local extinction by 2035 without intervention due to frequent poisoning incidents (4 incidents every 5 years).

To ensure their survival, poisoning incidents must be reduced down to 10% (one incident every ten years) while also reinforcing the population, actions which are critical and could potentially lead to population recovery within 25 years with up to 200 individuals.

**ΕΘΝΙΚΟΣ ΟΔΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ
ΤΗΣ ΠΑΡΑΝΟΜΗΣ ΧΡΗΣΗΣ
ΔΗΛΗΤΗΡΙΑΣΜΕΝΩΝ ΔΟΛΩ-
ΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΥΠΑΙΘΡΟ**

Όλες οι δράσεις που θα συμβάλουν στην μακροπρόθεσμη αντιμετώπιση της χρήσης δολωμάτων στην ύπαιθρο πλαισιώνονται από μια εθνική στρατηγική που καθοδηγεί τους εμπλεκόμενους φορείς σε αυτή την προσπάθεια. Στο πλαίσιο του έργου ετοιμάστηκε Οδικός Χάρτης της Κύπρου για την Καταπολέμηση της Παράνομης Χρήσης Δηλητηριασμένων Δολωμάτων στην Ύπαιθρο με τη συμβολή της Αστυνομίας Κύπρου, της Υπηρεσίας Θήρας και Πανίδας, του Τμήματος Περιβάλλοντος, του Τμήματος Δασών, του Τμήματος Γεωργίας, των Κτηνιατρικών Υπηρεσιών, του Γενικού Χημείου του Κράτους, της Υπηρεσίας Περιβάλλοντος των Βρετανικών Βάσεων και των ΜΚΟ BirdLife Cyprus και Κυπριακό Ίδρυμα Προστασίας του Περιβάλλοντος - Terra Cypria. Ο Οδικός Χάρτης υιοθετήθηκε από την Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας, και στόχο έχει να κατευθύνει και να συντονίσει τις προσπάθειες για τη μείωση και την πρόληψη της δηλητηρίασης άγριας ζωής στην Κύπρο.

**NATIONAL ROADMAP FOR
COMBATING THE ILLEGAL
USE OF POISON BAITS IN
THE COUNTRYSIDE**

All actions contributing to the long-term mitigation of bait use in the countryside are framed by a national strategy that guides the involved stakeholders in this endeavor. As part of the project, a Roadmap for Cyprus was prepared to combat the illegal use of poison baits in the countryside with the collaboration of the Cyprus Police, the Game and Fauna Service, the Environment Department, the Department of Forests, the Department of Agriculture, the Veterinary Services, the State General Laboratory, the Environmental Service of the Sovereign Base Areas, and the NGOs BirdLife Cyprus and the Cyprus Environmental Protection Foundation - Terra Cypria. The Roadmap was adopted by the Game and Fauna Service and aims to facilitate efforts to reduce and prevent wildlife poisoning in Cyprus.

54

55

**ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕΤΑΞΥ
ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΩΝ ΦΟΡΕΩΝ
ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΩΣΗ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ
ΔΗΛΗΤΗΡΙΑΣΗΣ**

Η διερεύνηση ενός περιστατικού δηλητηρίασης και εντέλει η αποτρεπτική δίωξη απαιτούν ομαδική προσπάθεια, συντονισμό και συνεργασία μεταξύ διαφόρων αρμόδιων αρχών. Ένα τέτοιο περιστατικό ξεκινά από την ανάλυση της σκηνής εγκλήματος, τη συλλογή και διαχείριση τεκμηρίων, τη νεκροψία σε περίπτωση θυμάτων, τοξικολογικές εξετάσεις, προανακριτικό έργο για εντοπισμό του δράστη και εν τέλει την ποινική δίωξη.

Η δημιουργία του Πρωτοκόλλου Ενεργειών για Περιστατικά Δηλητηρίασης στην Ύπαιθρο καθοδηγεί τις ενέργειες όλων των εμπλεκόμενων αρχών για την ανταπόκριση και διαχείριση περιστατικών δηλητηρίασης στην ύπαιθρο, εξασφαλίζοντας έτσι την διαδοχική αλληλουχία διακίνησης τεκμηρίων. Το Πρωτόκολλο συμφωνήθηκε και υπογράφηκε στις 27 Ιουνίου 2023 από τις εμπλεκόμενες αρμόδιες υπηρεσίες: Αστυνομία Κύπρου, Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας, Κτηνιατρικές Υπηρεσίες, Γενικό Χημείο του Κράτους, ενώ την όλη προσπάθεια συντόνισε το BirdLife Cyprus.

**STRENGTHENING COOPER-
ATION AMONG STAKEHOLD-
ERS FOR THE PROSECUTION
OF POISONING INCIDENTS**

Investigating a poisoning incident and ultimately pursuing prosecution require collective effort, coordination, and collaboration among various relevant authorities. Such an incident begins with crime scene analysis, collection and management of evidence, necropsy in cases of victims, toxicological examinations, pre-investigative work to identify the perpetrator, and ultimately criminal prosecution.

The establishment of the Operational Protocol for the Management of Poisoning Incidents in the Countryside guides the actions of all involved authorities in responding to and managing poisoning incidents in the countryside, thus ensuring the successive chain of custody circulation. The Protocol was agreed upon and signed on June 27, 2023, by the involved competent services: the Cyprus Police, the Game and Fauna Service, the Veterinary Services, the State General Laboratory, while the overall effort was coordinated by BirdLife Cyprus.

ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗΣ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΑΓΡΙΑΣ ΖΩΗΣ

Εκπρόσωποι από όλους τους φορείς και τις αρμόδιες υπηρεσίες που εμπλέκονται στη διαχείριση περιστατικών δηλητηρίασης έλαβαν εξειδικευμένη εκπαίδευση σε θέματα διερεύνησης εγκλήματος κατά της άγριας ζωής.

Αρμόδιες αρχές από την Κύπρο και από επτά χώρες των Βαλκανίων και την Ισπανία, συμμετείχαν σε μια υψηλών προδιαγραφών και εντατική εκπαίδευση στο πλαίσιο του Wildlife Crime Academy στην Ισπανία. Αυτή η σειρά μαθημάτων σχεδιάστηκε και εφαρμόστηκε από το Vulture Conservation Foundation και την Αυτόνομη Περιφέρεια της Ανδαλουσίας για να ενισχύσει τις αρμόδιες υπηρεσίες της κάθε χώρας που συμμετείχε, στον τομέα της διερεύνησης, διαχείρισης και αντιμετώπισης κυρίως των περιστατικών δηλητηρίασης. Η γνώση που αποκτήθηκε μέσω του Wildlife Crime Academy μεταφέρθηκε με περαιτέρω εκπαιδεύσεις στην Κύπρο για το προσωπικό της Αστυνομίας Κύπρου και της Υπηρεσίας Θήρας και Πανίδας. Μέχρι σήμερα έχουν εκπαιδευτεί περίπου 100 μέλη αρμόδιων υπηρεσιών, ενισχύοντας έτσι τις επιχειρησιακές ικανότητες των αρμόδιων κυβερνητικών υπηρεσιών και άλλων εμπλεκόμενων φορέων για τον χειρισμό περιστατικών δηλητηρίασης.

ENHANCEMENT OF TRAINING IN WILDLIFE CRIME INVESTIGATION

Representatives from all agencies and competent authorities involved in the management of poisoning incidents received specialized training in wildlife crime investigation.

Authorities from Cyprus and seven Balkan countries, and Spain, participated in a high-standard and intensive training within the framework of the Wildlife Crime Academy in Spain. This training series was designed and implemented by the Vulture Conservation Foundation and the Autonomous Region of Andalusia to enhance the capabilities of the competent services of each participating country in the investigation, management, and response primarily to poisoning incidents. The knowledge gained through the Wildlife Crime Academy was further disseminated through additional training sessions in Cyprus for personnel from the Cyprus Police and the Game and Fauna Service. To date, approximately 100 members of competent authorities have been trained, thereby enhancing the operational capabilities of government agencies and other involved entities in handling poisoning incidents.

56

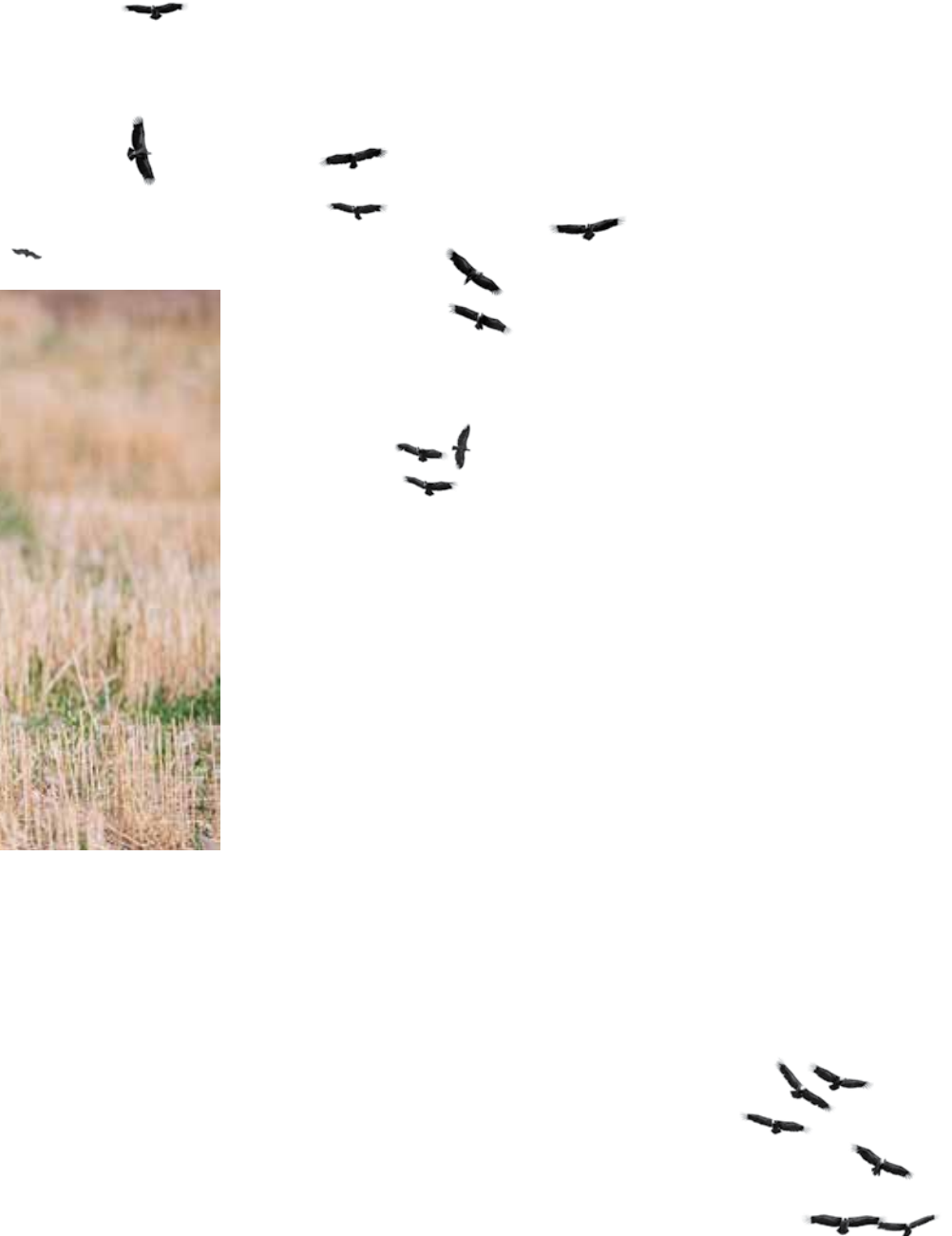
57

ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΑΠΕΙΛΩΝ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΥΡΟ- ΧΡΟΥ ΓΥΠΑ

TACKLING THE THREATS FACING THE GRIFFON VULTURE

**ΟΜΑΔΕΣ ΑΝΙΧΝΕΥΣΗΣ
ΔΗΛΗΤΗΡΙΑΣΜΕΝΩΝ
ΔΟΛΩΜΑΤΩΝ**

Η συχνή παρουσία των αρμόδιων αρχών και η απομάκρυνση δηλητηριασμένων δολωμάτων από την ύπαιθρο αποτελεί σημαντικό μέρος της προσπάθειας ενάντια στη δηλητηρίαση άγριας ζωής. Για πρώτη φορά στην Κύπρο, στο πλαίσιο του έργου «Ζωή με τους Γύπες», λειτούργησαν δύο Ομάδες Ανίχνευσης Δηλητηριασμένων Δολωμάτων (ΟΑΔΔ) που αποτελούνται από ειδικά εκπαιδευμένους σκύλους και τους θηροφύλακες χειριστές τους. Οι ΟΑΔΔ υπάγονται στην Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας και σκοπό έχουν να περιπολούν περιοχές με υψηλό κίνδυνο δηλητηρίασης και να ανταποκρίνονται σε κλήσεις από πολίτες σχετικά με ύπαρξη δηλητηριασμένων δολωμάτων ή ζώων στην ύπαιθρο. Από τον πρώτο μήνα λειτουργίας τους, τον Μάιο 2022 μέχρι το τέλος του 2023, πραγματοποίησαν περισσότερες από 680 περιπολίες και ανταποκρίθηκαν σε 176 περιστατικά, εντοπίζοντας και συλλέγοντας συνολικά 70 κιλά δηλητηριασμένων δολωμάτων και 81 νεκρά ζώα. Αυτά τα περιστατικά προκάλεσαν τον θάνατο σε διάφορα είδη ζώων, περιλαμβανομένων Γυπών, αλλά και δεκάδων οικόσιτων ειδών.

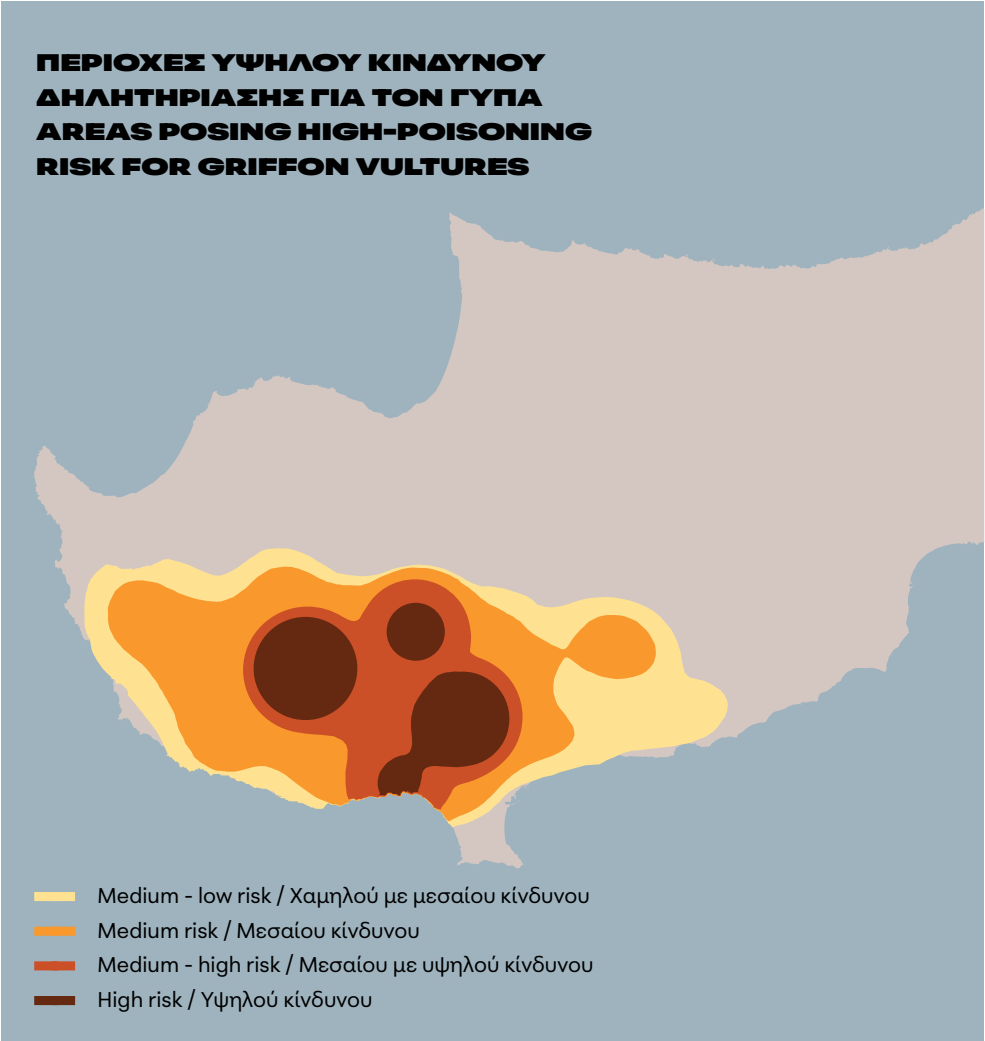
Από τα δεδομένα που συλλέγουν οι ΟΑΔΔ, φαίνεται ότι η μεγαλύτερη συχνότητα περιστατικών τοποθέτησης δηλητηριασμένων δολωμάτων και δηλητηριάσεων καταγράφεται κατά την έναρξη της κυνηγετικής περιόδου και κατά την αναπαραγωγική περίοδο της αλεπούς.

**CREATION OF
ANTI-POISON
DOG UNITS**

Frequent monitoring and removing poison baits from countryside areas are critical to preventing wildlife poisoning. For the first time in Cyprus, specially trained detection dogs, part of Cyprus' first Anti-poison Dog Units (ApDUs) under the "LIFE with Vultures CY" project, patrol high-risk areas and respond to reports of the public for poisoning incidents. The units are comprised of two Border Collie dogs and their handlers who work under the Game and Fauna Service. They patrol sites with high risk of poisoning and respond to reports by citizens. Between May 2022 and December 2023 the ApDUs have completed over 680 patrols and responded to 176 incidents, uncovering 70 kg of poison baits and 81 dead animals.

These incidents affected various species, including Griffon Vultures and hunting dogs, with a notable increase of poisoning incidents during hunting seasons and fox breeding season.

Ο χάρτης αυτός δείχνει περιοχές υψηλού κινδύνου δηλητηρίασης για τον Πυρόχροο Γύπα. Η χαρτογράφηση αυτή έγινε με βάση τις περιοχές όπου δραστηριοποιείται το είδος, περιοχές με ευρήματα δηλητηριασμένων δολωμάτων ή/και δηλητηριασμένων ζώων αλλά και περιοχές κυνηγιού και κτηνοτροφίας. Οι παράγοντες αυτοί αυξάνουν τις πιθανότητες χρήσης δολωμάτων και δηλητηρίασης γυπών.

This map highlights areas of high poisoning risk for Griffon Vultures. It is based on data from Griffon Vulture movements, findings of poison baits and/or poisoned animals, as well as areas used for hunting and livestock rearing. These factors increase the likelihood that poison baits will be used and vultures will be affected by them.

ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΚΑΙ ΣΗΜΑΝΣΗ ΕΝΑΕΡΙΩΝ ΓΡΑΜΜΩΝ ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ ΜΕ ΥΨΗΛΟ ΡΙΣΚΟ ΠΡΟΣΚΡΟΥΣΗΣ

Οι προσκρούσεις και οι ηλεκτροπληξίες που-λιών στο δίκτυο μεταφοράς ή διανομής ηλεκτρικής ενέργειας αποτελούν συχνές αιτίες θνησιμότητας σε παγκόσμιο επίπεδο. Με τη συλλογή δεδομένων από τους πομπούς 14 Γυπών, εντοπίστηκαν οι βασικές διαδρομές πτήσεων των γυπών καθώς και τοποθεσίες με αυξημένο το ρίσκο πρόσκρουσης. Η σήμανση των επιλεγμένων εναέριων γραμμών με υψηλό ρίσκο πρόσκρουσης είναι κρίσιμης σημασίας, αφού η πρόσκρουση με εναέρια καλώδια αποτελεί τη δεύτερη αιτία θνησιμότητας για τον Γύπα.

Η Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου, αναγνωρίζοντας το δυνητικό ρίσκο του δικτύου και την ανάγκη μετρίωσης των επιπτώσεων στους Γύπες, υπό τις υποδείξεις της Υπηρεσίας Θήρας και του BirdLife Cyprus, προγραμματίζει εντός του 2024 σήμανση των επιλεγμένων εναέριων γραμμών ηλεκτρισμού στην περιοχή Παραμαλιού και του φράγματος Κούρη.

IDENTIFICATION AND MARKING OF POTENTIALLY HIGH-RISK POWER LINES FOR COLLISION ON THE ISLAND

Collision and electrocution incidents on the electricity network are a well recorded cause of mortality to bird species in Europe and beyond. Installation of anti-collision markers on power lines can significantly reduce the risk of collision as they become visible to flying birds and can be avoided. In order to best allocate resources, BirdLife Cyprus conducted an analysis to identify power lines that pose the highest risk of collision for Griffon Vultures in Cyprus. Through the data obtained from the GPS tracks fitted to 14 individuals we were able to determine the vultures' main flyways and identify locations with increased risk of collision.

The Electricity Authority of Cyprus, recognizing the risk posed by the powerline network and the need to mitigate it, cooperated with the project team and plans to proceed with the marking of selected powerlines around Paramali and Kourris Dam, within 2024.

ΠΑΡΟΧΗ ΠΡΩΤΩΝ ΒΟΗΘΕΙΩΝ ΣΕ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΔΗΛΗΤΗΡΙΑΣΗΣ ΑΓΡΙΑΣ ΖΩΗΣ

Η άμεση παροχή πρώτων βοηθειών σε ένα δηλητηριασμένο πουλί μπορεί να αποτρέψει τον θάνατό του και να εμποδίσει την επιδείνωση της κατάστασής του μέχρι την μεταφορά του σε κτηνιατρική κλινική. Το BirdLife Cyprus δημιούργησε περισσότερα από 70 κουτιά πρώτων βοηθειών, τα οποία έχουν διανεμηθεί στοχευμένα σε σημεία εντός της επικράτειας του Γύπα. Για την ορθή χρήση των κουτιών, διοργανώθηκε σχετική εκπαίδευση στην οποία παρευρέθηκαν Δασοφύλακες και Λειτουργοί Δασικών Σταθμών, Θηροφύλακες και λειτουργοί από την Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας, περίπολα για το περιβάλλον των Βρετανικών Βάσεων, λειτουργοί από τις Κτηνιατρικές Υπηρεσίες και ιδιωτικοί κτηνίατροι. Επιπλέον, δημιουργήθηκε ένα κτηνιατρικό πρωτόκολλο για την περίθαλψη δηλητηριασμένων γυπών με στόχο να καταγράψει τις διαδικασίες που απαιτούνται για τη διάσωση τους από δηλητηρίαση.

FIRST-AID RESPONSE TO WILDLIFE POISONING INCIDENTS

Providing first aids to a bird that has consumed poison can prevent its death and prevent its condition from worsening until it can be transported to a veterinary clinic. To facilitate this, tailored first aid kits for vulture poisonings were distributed at points across key locations within the Griffon Vulture range. These kits, totalling over 70, were placed in Department of Forests Stations, Police Stations, Community Council buildings, rural veterinary clinics, patrol vehicles of the Game and Fauna Service, and SBA Environmental warden vehicles. To ensure the appropriate and effective use of these first aid kits, a training seminar was organised share best practices for the use of the medical equipment on Griffon Vultures. Additionally, a veterinary protocol was developed to guide the treatment of poisoned vultures, aiming to improve survival rates in such unfortunate incidents.

64

65

ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ ΤΡΟΦΗΣ ΣΤΟΥΣ ΓΥΠΕΣ

Μετά την εμφάνιση της σπογγώδους εγκεφαλοπάθειας των βοοειδών (νόσος των τρελών αγελάδων), οι κανονισμοί της ΕΕ έφεραν αλλαγές στη διαχείριση των νεκρών ζώων, επηρεάζοντας αρνητικά τα πτωματοφάγα είδη. Ωστόσο, αναγνωρίζοντας τις ανάγκες τους, η ΕΕ εισήγαγε κανονισμούς που επιτρέπουν την παροχή τροφής στους γύπες υπό ορισμένες προϋποθέσεις. Ενώ οι ταΐστρες βοήθησαν παγκοσμίως στην ανάκαμψη του πληθυσμού των γυπών, προκύπτουν ανησυχίες σχετικά με τις μακροπρόθεσμες επιπτώσεις τους στους πληθυσμούς των γυπών. Οι «ταΐστρες φάρμας» από την άλλη, δηλαδή ταΐστρες που βρίσκονται κοντά σε φάρμες και παρέχουν τροφή σε απρόβλεπτο χρόνο και χώρο, έχουν αποδειχθεί πιο ωφέλιμες για τους γύπες. Στην Κύπρο, λειτουργούν τέσσερις κεντρικές ταΐστρες που παρέχουν συμπληρωματική τροφή στους γύπες, ενώ στο πλαίσιο του έργου δημιουργήθηκε και πέμπτη. Επιπλέον, η αξιολόγηση της υφιστάμενης κυπριακής και ευρωπαϊκής νομοθεσίας οδήγησε στην πρόταση δημιουργίας «ταΐστρων φάρμας» σε πιλοτική βάση, με στόχο την παροχή τροφής αναλόγως μοτίβου θνησιμότητας των κτηνοτροφικών ζώων στις γύρω φάρμες.

ENHANCING VULTURE FEEDING OPPORTUNITIES

Stemming from the spread of the mad cow disease (bovine spongiform encephalopathy crisis), EU regulations prompted changes in carcass management, affecting scavenger species negatively. However, recognizing their needs, the EU introduced regulations allowing carcasses to be left for vultures under certain conditions. In Cyprus, four central feeding stations and a supplementary station established under the “LIFE with Vultures CY” project, currently support the vulture population. While central feeding stations aided vulture population recovery on a global scale, concerns arise regarding their long-term ecological impact on vulture foraging behaviour and health. In response, «farm feeding stations», which are smaller stations used by livestock breeders to abandon livestock carcasses, offer vultures the opportunity to practice more natural foraging habits due to the unpredictability of food availability at each farm feeding station. After evaluating existing EU and national legislations, a proposal was made to create the first "farm feeding station" in Cyprus on a pilot basis, aiming to provide a safe food source for Griffon Vultures, in areas near livestock units.

**ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ
ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ
ΜΕ ΓΥΠΕΣ ΑΠΟ
ΙΣΠΑΝΙΑ**

Η μεταφορά άγριων πουλιών από μια γεωγραφική περιοχή σε άλλη είναι μια διαδεδομένη πρακτική σε όλο τον κόσμο που εφαρμόζεται για την ενδυνάμωση και διατήρηση πληθυσμών απειλούμενων ειδών. Λόγω του εξαιρετικά μικρού αριθμού Γυπών που έχει πλέον η Κύπρος, του αργού ρυθμού αναπαραγωγής του είδους και την υψηλή θνησιμότητα λόγω των συχνών δηλητηριάσεων, ο πληθυσμός του Γύπα στην Κύπρο δεν μπορεί να ανακάμψει χωρίς την ανθρώπινη παρέμβαση. Η ομάδα του έργου μετέφερε συνολικά 44 Γύπες από την Ισπανία στην Κύπρο με στόχο την ενδυνάμωση του τοπικού πληθυσμού. Οι 44 Γύπες έφτασαν αεροπορικώς σε έξι παρτίδες σε διάστημα τριών χρόνων υλοποίησης του έργου. Μετά την άφιξή τους, μεταφέρθηκαν σε ειδικό κλωβό εγκλιματισμού της Υπηρεσίας Θήρας και Πανίδας στην επαρχία Λεμεσού όπου παρέμεναν για διάστημα έξι με δέκα μηνών. Σε όλους τους γύπες που απελευθερώθηκαν, τοποθετήθηκαν δορυφορικοί πομποί για την παρακολούθηση των κινήσεών τους και για την έγκαιρη παρέμβαση διάσωσής τους όπου χρειάζεται. Τα πουλιά αυτά αποτελούν δωρεά της Τοπικής Αυτοδιοίκησης της Extremadura προς την Κυπριακή Δημοκρατία.

**STRENGTHENING
THE VULTURE POPULATION
WITH VULTURES
FROM SPAIN**

Translocating wild birds from one area to another is a common practice worldwide to bolster and conserve threatened species populations. With Cyprus' dwindling vulture numbers, slow reproduction rates and high mortality rates because of frequent poisonings, human intervention is essential for population recovery. Forty-four vultures, which were donated by the Extremadura Regional Government to the Republic of Cyprus, were transported from Spain to Cyprus over three years to bolster the local population. After arrival, they were kept in acclimatization cages in Limassol district and were under the care of Game and Fauna Service for six to ten months. Before their release, all Griffon Vultures were fitted with GPS transmitters for monitoring and timely intervention in case of emergencies.

70

71

ΠΑΡΑΚΟ- ΛΟΥΘΗΣΗ

72

73

MONITORING

Από το 1993, ο πληθυσμός του Γύπα στην Κύπρο ξεκίνησε να παρακολουθείται συστηματικά από τις κρατικές υπηρεσίες και το BirdLife Cyprus από το 2005 και μετά. Στο πλαίσιο του έργου LIFE «Ζωή με τους Γύπες» πραγματοποιήθηκε και συστηματική παρακολούθηση της αναπαραγωγικής δραστηριότητας των γυπών. Το 2020 και το 2021 καταγράφηκαν τέσσερα ζευγάρια, εκ των οποίων τα δύο αναπαράχθηκαν επιτυχώς και μεγάλωσαν από έναν νεοσσό. Το 2022 καταγράφηκαν τέσσερα ζευγάρια εκ των οποίων τα δύο κατάφεραν να εκκολάψουν από ένα νεοσσό. Οι δύο νεοσσοί βρέθηκαν δηλητηριασμένοι στη φωλιά τους, ενώ οι γονείς δεν καταγράφηκαν ξανά από τότε καθώς μάλλον πέθαναν από δηλητηρίαση μετά που μετέφεραν δηλητηριασμένο δόλωμα στα μικρά τους. Το 2023, καταγράφηκε ένα ζευγάρι στην Επισκοπή, αλλά υπολογίζεται ότι δηλητηριάστηκε σε περιστατικό δηλητηρίασης που καταγράφηκε στην Πάχνα το καλοκαίρι της ίδιας

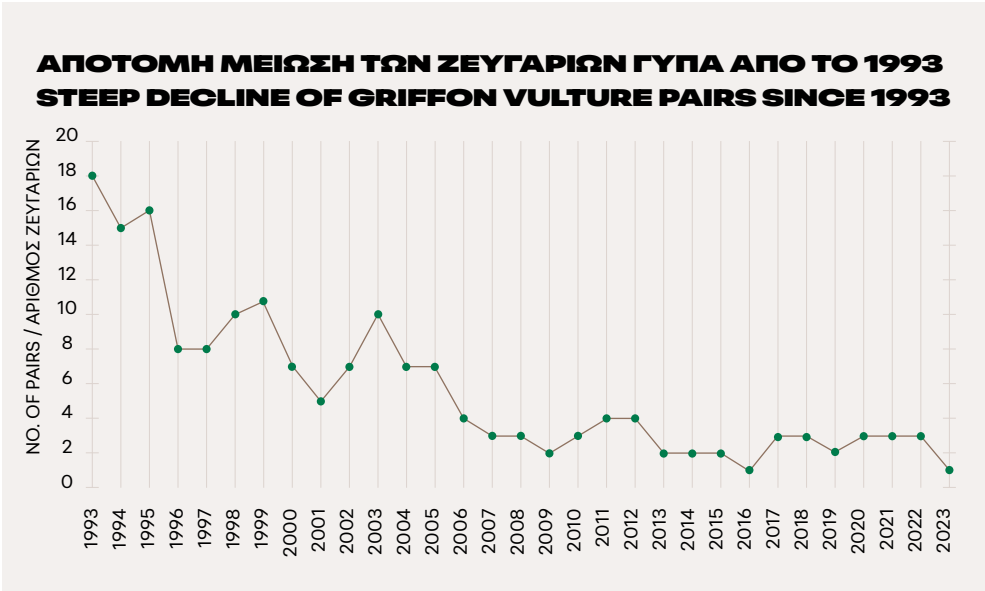
χρονιάς. Από τις καταγραφές στο πεδίο και τις παρατηρήσεις των δορυφορικών πομπών εκτιμάται ότι ο πληθυσμός αριθμεί 27 άτομα (Μάιος 2024). Από αυτά, 25 άτομα φέρουν δορυφορικό πομπό που επιτρέπει τη συνεχή και στενή παρακολούθηση των πουλιών. Οι πομποί αυτοί επιτρέπουν άμεση ανταπόκριση των αρμοδίων φορέων σε περίπτωση που διαφανεί ότι κάποιο πουλί αντιμετωπίζει κάποιο πρόβλημα. Τα δεδομένα από τους πομπούς αποτελούν επίσης σημαντικό εργαλείο στη διερεύνηση εγκλημάτων κατά της άγριας ζωής, αλλά και στην αναγνώριση άλλων απειλών όπως οι προσκρούσεις και η ηλεκτροπληξία στο δίκτυο ηλεκτρικής ενέργειας.

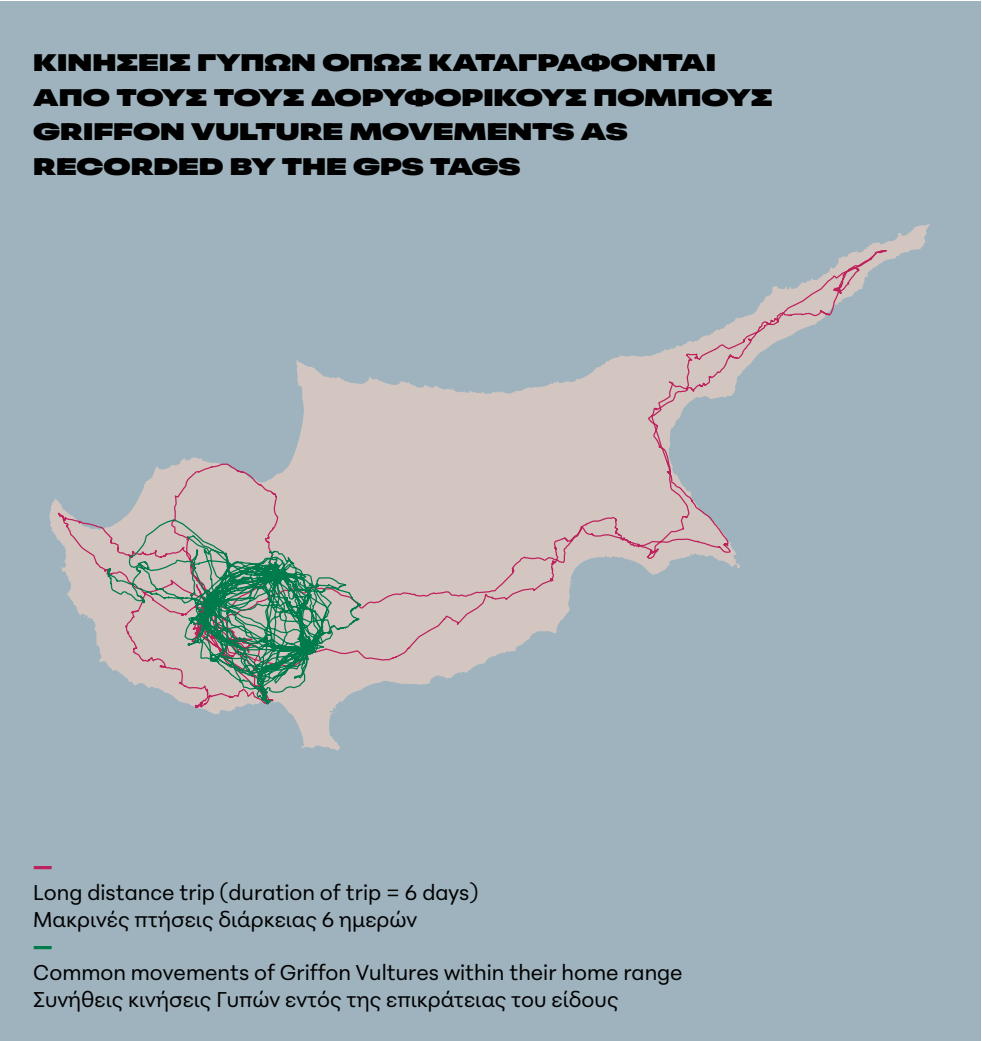
Τα δεδομένα από τους πομπούς χρησιμοποιήθηκαν επίσης για την χαρτογράφηση της επικράτειας του είδους, περιλαμβανομένων των τοποθεσιών που χρησιμοποιούνται για τροφοληψία, κούρνιασμα και αναπαραγωγή.

Since 1993, the Griffon Vulture population in Cyprus has been systematically monitored by relevant state authorities and BirdLife Cyprus after 2005. Within the framework of the “LIFE with Vultures CY” project, systematic breeding surveys were also conducted to document breeding sites and behaviors. In 2020 and 2021 we recorded four pairs, of which two bred successfully and produced one chick each. In 2022, four pairs were recorded and two of the pairs successfully hatched one chick each. However, those chicks were killed by poisoning before they reached fledging stage and parents were never seen since assuming they also died from poisoning after carrying poisoned food to their chicks. In 2023, one pair was recorded at Episkopi but it is believed it was poisoned in a recorded poisoning incident in Pachna in July of that year. Based on the latest census and on GPS tag monitoring, the Griffon Vulture population is estimated at 27 individuals (May

2024). Of these, 25 birds are fitted with GPS tags enabling constant monitoring, vital for responding to incidents when a bird seems to be facing a problem.

The data from the GPS tags are also vital during the investigation of a wildlife crime and can help identify new threats such as collisions on overhead powerlines or electrocution on electricity poles. GPS data also aid in mapping vulture ranges and activities, mainly within nine Natura 2000 sites across Cyprus. Movements recorded through the GPS tags have also allowed us to map the home and core ranges of Griffon Vultures, identifying their foraging, roosting and nesting grounds.

Στην Κύπρο, οι Γύπες συχνάζουν κυρίως στους γκρεμούς της Επισκοπής Λεμεσού, στην περιοχή Λιμνάτη και στα όρια του Δάσους Πάφου, ενώ το καλοκαίρι συχνά βρίσκονται στην κορυφή του Τροόδους. Οι πιο συχνές τους πτήσεις είναι μεταξύ αυτών των περιοχών, ενώ μερικές φορές τον χρόνο διανύουν μεγαλύτερες αποστάσεις και περιπλανώνται σε περιοχές όπως η χερσόνησος Καρπασίας, Κορμακίτη και Ακάμα.

In Cyprus, vultures are usually found in the areas of Episkopi Cliffs (Limassol), Limnatis and the southern edge of Paphos Forest, while in the summer they also use the peak of Troodos mountain. Their most frequent flights are between those areas, but on a few occasions every year, some vultures undertake long-distance flights wandering in the peninsulas of Karpasia, Kormakitis and Akamas.

ΔΡΑΣΕΙΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΥΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Προκειμένου να αυξηθεί η ευαισθητοποίηση των εμπλεκόμενων φορέων και των ομάδων στόχων σχετικά με την κρίσιμη κατάσταση του πληθυσμού του Γύπα στην Κύπρο, τη σημασία του για το οικοσύστημα, τις απειλές που αντιμετωπίζει και τη σημασία του δικτύου Natura 2000, το έργο προχώρησε σε μια σειρά από δράσεις διάχυσης, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης, όπως δημιουργία ενημερωτικού και οπτικοακουστικού υλικού, υλοποίηση ενημερωτικής εκστρατείας σε κοινότητες εντός της επικράτειας του γύπα και διοργάνωση σχετικών εκδηλώσεων τόσο για μικρούς όσο και για μεγάλους.

- **4100** μαθητές ενημερώθηκαν μέσω εκπαιδευτικών επισκέψεων σε σχολεία
- **1250** άτομα συμμετείχαν σε εκδηλώσεις και ενημερώθηκαν για τις δράσεις του έργου
- **11** Δελτία Τύπου στάληκαν στα ΜΜΕ
- **150+** αναφορές στα ΜΜΕ
- **40+** συνεντεύξεις σε ραδιόφωνο και τηλεόραση
- **45.000+** άτομα ενημερώθηκαν διαδικτυακά μέσω των Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης για το έργο

AWARENESS-RAISING AND DISSEMINATION OF PROJECT ACHIEVEMENTS

In order to raise awareness among stakeholders and target groups of the critical status of the Griffon Vulture population in Cyprus, its importance for the ecosystem, the threats it faces and the importance of the Natura 2000 network, the project prepared a comprehensive dissemination package and organized targeted awareness raising activities, such as the production of information material, a communication campaign at the communities within the Griffon Vulture range as well as a series of relevant events for both adults and children.

- **4100** children reached through school visits
- **1250** people reached through events
- **11** Press Releases issued
- **150+** Mentions in the Media
- **40+** Interviews on radio & TV
- Over **45,000** people reached online

Η πρόοδος που σημειώθηκε για τη διάσωση του Γύπα δεν θα ήταν δυνατή χωρίς την ενεργό συμμετοχή και υποστήριξη αφοσιωμένων ανθρώπων και φορέων. Συγκεκριμένα, ευχαριστούμε:

Την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την παροχή του 60% των δαπανών του έργου μέσω του χρηματοδοτικού μέσου LIFE.

Το Tasso Leventis Conservation Foundation για την υποστήριξη της συμμετοχής του BirdLife Cyprus στο έργο.

Όλους τους εταίρους του έργου «Ζωή με τους Γύπες», συγκεκριμένα το BirdLife Cyprus, την Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας, το Vulture Conservation Foundation και το Terra Cypria για τον χρόνο, την αφοσίωση και την τεχνογνωσία τους.

Όλους όσους ενεπλάκησαν στη μεταφορά των Γυπών από την Ισπανία στην Κύπρο, συγκεκριμένα την κυβέρνηση της Ισπανίας και την τοπική αυτοδιοίκηση της Extremadura για τη δωρεά πουλιών, το Κέντρο Αποκατάστασης Άγριας Ζωής AMUS για τη φροντίδα των πουλιών και τη φιλοξενία τους πριν από την αναχώρησή τους, τη Lufthansa Cargo (Lufthansa και Austrian Airlines) και Emirates για τη μεταφορά των πουλιών, την εταιρεία Airtrans Group για τη διευκόλυνση της παραλαβής των πουλιών και για την παραχώρηση του χώρου τους για την εκδήλωση υποδοχής των πουλιών, καθώς και τη Hermes Airports για την παροχή πρόσβασης στις εγκαταστάσεις του αεροδρομίου κατά την άφιξη των πουλιών.

Τους εκπαιδευτές του Wildlife Crime Academy (Ακαδημία Εγκλήματος κατά της Άγριας Ζωής) που παρείχαν την απαραίτητη εκπαίδευση και δεξιότητες στους σχετικούς ενδιαφερόμενους φορείς για την αποτελεσματική καταπολέμηση του εγκλήματος κατά της άγριας ζωής.

Την Πολιτική Άμυνα για την εμπλοκή τους στην επιχείρηση διάσωσης ενός γύπα που είχε καθιλωθεί στο πυκνό δάσος Πάφου.

Την ΑΗΚ για τη συνεργασία της με τον ομάδα του έργου και τη δράση τους για τον περιορισμό ηλεκτροπληξίας και προσκρούσεων γυπών στο δίκτυο ηλεκτρικής ενέργειας.

Τον κτηνίατρο Δρ. Κωνσταντίνο Αντωνίου που όχι μόνο συνέβαλε στη διάσωση και την περίθαλψη τριών γυπών και αλλά συνεργάστηκε ακούραστα με την ομάδα του έργου σε πολλές περιστάσεις κατά τη διάρκεια του έργου.

Όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη που εμπλέκονται στη διερεύνηση και δίωξη εγκλημάτων κατά της άγριας ζωής για την αγαστή συνεργασία τους, συγκεκριμένα: την Αστυνομία Κύπρου, την Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας, το Γενικό Χημείο του Κράτους, τις Κτηνιατρικές Υπηρεσίες και το Τμήμα Γεωργίας.

Κοινοτικά συμβούλια, γεωργούς, κτηνοτρόφους, κυνηγούς, κυνηγετικούς συλλόγους και κοινότητες εντός της επικράτειας του Γύπα που έχουν ενδιαφερθεί για το έργο, έχουν στηρίξει σχετικές εκδηλώσεις και έχουν παράσχει πολύτιμες πληροφορίες σχετικά με τη χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων στην ύπαιθρο.

Όλους τους ερευνητές και συνεργάτες που συνέβαλαν κατά τη διάρκεια του έργου σε διάφορες δράσεις του έργου, είτε στο πλαίσιο της εργασίας τους είτε στον ελεύθερο τους χρόνο.

Πολίτες που έχουν επικοινωνήσει με τις Ομάδες Σκύλων Ανίχνευσης Δηλητηριασμένων Δολωμάτων ή/και την Αστυνομία για να αναφέρουν δηλητηριασμένα δολώματα ή ζώα που βρέθηκαν στην ύπαιθρο.

Τους χειριστές των δύο Ομάδων Σκύλων Ανίχνευσης Δηλητηριασμένων Δολωμάτων, τον Ανδρέα Κουμπαρή και τον Ανδρέα Χριστοφόρου, που περιπολούν ακούραστα την ύπαιθρο μαζί με τα σκυλιά τους, τη Dixie και τη Sofie, και ανταποκρίνονται σε περιστατικά δηλητηρίασης σε όλο το νησί. Χωρίς αυτούς, τα θύματα δηλητηρίασης άγριων και οικόσιτων ζώων θα ήταν πολύ περισσότερα.

Τους Θηροφύλακες που λειτουργούν τις ταϊστρες και φροντίζουν τους γύπες που βρίσκονται στον κλωβό εγκλιματισμού.

Όλους τους ανθρώπους, εκπαιδευτικούς, παρατηρητές πουλιών, μαθητές και ενδιαφερόμενους πολίτες σε όλη την Κύπρο που συμμετείχαν στις εκδηλώσεις του έργου, ενδιαφέρθηκαν για το έργο και έγιναν πρεσβευτές των προσπαθειών του έργου για τη διάσωση αυτού του εμβληματικού είδους.

Την εξωτερική ομάδα παρακολούθησης για τη χρήσιμη βοήθειά της από τα αρχικά στάδια του έργου μέχρι και την ολοκλήρωσή του.

Όλους τους εθελοντές που συμμετέχουν στις καταγραφές πληθυσμού του Γύπα όλα αυτά τα χρόνια.

Τους αναρριχητές για την προθυμία τους και τη δράση τους στην ανάκτηση χαμένων δορυφορικών πομπών και νεκρών πουλιών από απότομους γκρεμούς.

Τις Βρετανικές Βάσεις για τη συνεργασία τους στη διερεύνηση περιστατικών θανάτων γυπών και για τις προσπάθειες προστασίας σημαντικών περιοχών για το είδος.

ACKNOWLEDGMENTS

The progress made in saving the island's most threatened bird species from going extinct and tackling key threats would not have been possible without the active involvement and support of dedicated people and bodies. A big heartfelt thank you goes out to:

The European Commission for providing 60% of the funding through the LIFE financial instrument.

The Tasso Leventis Conservation Foundation for supporting BirdLife Cyprus' contribution to the project.

All "LIFE with Vultures CY" project partners, namely BirdLife Cyprus, the Game and Fauna Service, the Vulture Conservation Foundation and Terra Cypria for their time, dedication and expertise.

Everyone involved in the transfer of Griffon Vultures from Spain to Cyprus, namely the Government of Spain and the Junta de Extremadura for the donation of birds, the AMUS Wildlife Rehabilitation Center for caring for the birds and hosting them prior to their departure, Lufthansa Cargo (Lufthansa and Austrian Airlines) and Emirates for the transportation of birds, Airtrans Group for facilitating the delivery of the birds and for offering their space for the welcoming event, and Hermes Airports for providing access to the airport premises upon the arrival of the birds.

The Instructors of the Wildlife Crime Academy who provided the necessary training and skills to relevant stakeholders to effectively fight wildlife crime.

The Cyprus Civil Defence for supporting a Griffon Vulture rescue operation with thermal cameras in the dense Paphos Forest.

The Electricity Authority of Cyprus for collaborating with the project team and acting on minimising collision risk.

Veterinarian Dr. Constantinos Antoniou who not only treated successfully three Griffon Vultures but has also collaborated tirelessly with the project team on various aspects and occasions.

All stakeholders involved in the investigation and prosecution of wildlife crime, namely: the Cyprus Police, the Game and Fauna Service, the State General Laboratory, the Veterinary Services and the Department of Agriculture.

Community councils, farmers, livestock breeders, hunters, hunting associations and communities within the Griffon Vulture range who have taken an interest in the project, have hosted relevant events and have provided valuable information and insights into the use of poison baits in the countryside.

All the researchers, contractors and other collaborators who contributed over the project duration during their working or personal time in various actions of the project.

Citizens who have contacted the Anti-Poison Dog Units and/or the Police to report on poison baits or poisoned animals found in the countryside.

The handlers of the two Anti-Poison Dog Units, Andreas Koumbaris and Andreas Christoforou, who tirelessly patrol the countryside with their dogs, Dixie and Sofie, and respond to poisoning incidents throughout the island. Without them, we would be counting many more animal deaths.

The Game and Fauna Service wardens who are operating the feeding stations and provide care to the vultures during their stay at the acclimatization aviary

All the people, educators, birdwatchers, pupils and concerned citizens throughout Cyprus who participated in the project events and engaged with the project's communication efforts and became ambassadors for the project's efforts to save this iconic species.

The external monitoring team for their valuable support from the start of the project until its completion.

All the volunteers for participating in the Griffon Vulture census all these years.

The climbers for their willingness and their action on retrieving lost tags or dead vultures from steep cliffs.

The Sovereign Base Areas for their collaboration in investigating vulture mortality incidents and for their active protection of important Griffon Vulture sites.

ΑΝΑΦΟΡΑ ΕΡΓΟΥ

LAYMAN'S REPORT

